Cena egz. 20 groszy. **Dziś** w numerze: *Tabela wygranych loterji państwowej.* 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika" dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.01 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. | Założyciel Jan Teska. | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 44. | BYDGOSZCZ, sobota dnia 22 lutego 1936 r. | Rok XXX.

Nikt nie przejdzie przez naszą ziemię.

Wśród ogromnego napięcia uwagi na wszystkich ławach składał poseł Albarda imieniem holenderskiej partji socjalistycznej oświadczenie w sprawie kredytów na obronę kraju.

— Dążeniem naszem, dążeniem przedstawicieli klasy robotniczej — była współpraca z towarzyszami innych krajów. Miała ona na celu doprowadzenie do ogólnego rozbrojenia, do wymazania z dziejów przodującej w kulturze świata Europy tej hańby ludzkości, jaką jest wzajemne mordowanie się ludzi. Dążeniu temu byliśmy i jesteśmy wierni. **Lecz dzisiaj nie wolno nam zapominać o fakcie, że istnieją rządy i ustroje, w których stłumiono głos ludzkiego sumienia. Rządy tych państw przygotowują się otwarcie do wojny. W takich okolicznościach rozbrojenie naszego kraju, to jest hasło, które głosiliśmy dawniej z tej trybuny, nie oznaczałoby kroku w kierunku rozbrojenia ogólnoeuropejskiego. Powiem więcej: gdyby Holandja odrzuciła broń, niebezpieczeństwo wojny stałoby się jeszcze groźniejszem. Ojczyzna nasza nie byłaby przykładem — lecz pokusą. Rozbrojenie byłoby zachętą do przejścia przez nasze terytorjum.**

Mówca przerwał na chwilę. W sali możnaby było słyszeć przelatującą muchę. Potem zwracając się w kierunku ławy rządowej, rzekł podniesionym głosem:

— Jesteśmy i pozostaniemy wolnym narodem. Nikt nie przejdzie przez naszą ziemię.

Zerwały się oklaski. Wszyscy posłowie podnieśli się z miejsc. Parlament holenderski przyjmował entuzjastycznie deklarację klasy robotniczej. Kredyty na obronę kraju zostaną uchwalone jednogłośnie.

Oświadczenie posła Albarda jest wypadkiem niezwykle ważnym z dwóch powodów:

1) Stwierdza stanowczy zwrot w polityce drugiej międzynarodówki, to jest międzynarodówki amsterdamskiej, powstałej zupełnie nie przypadkowo w Holandji. Holenderska partja socjalistyczna była nietylko świetnie zorganizowana, ale także **niesłychanie purytańska** w stosowaniu uchwalonych rezolucyj. Hasłem było powszechne rozbrojenie, odzewem — **bezwzględna opozycja przeciwko kredytom wojskowym w parlamencie.** Pod wpływem wypadków na arenie polityki międzynarodowej, a przedewszystkiem z powodu olbrzymich zbrojeń w hitlerji, zmieniono radykalnie taktykę.

2) Fakt ten stwierdza, do jakiego stopnia liczą się w Holandji z niebezpieczeństwem inwazji niemieckiej. Stwierdza także inny objaw, niemniej charakterystyczny: wszystkie próby przeszczepienia teoryj pangermańskich na grunt holenderski **zawiodły.** Orjentacja spełeczeństwa, mimo hałaśliwej i silnie reklamowanej akcji oderwanych grup nasistowskich, jest zupełnie wyraźna.

Dowodem są kredyty, uchwalone na obronę kraju. Zasadniczo wynoszą one 53 miljony guldenów, to jest około **dwieście miljonów złotych.** W rzeczywistości jednak, jeżeli doliczymy kredyty przeznaczone na budowę dróg na wschodzie, dalej sumy wydatków pośrednich — ogólna wysokość fundu-

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Z obrad Sejmu nad budżetem.

Armja cieszy się miłością całego narodu.

Budżety ministerstwa poczt i komunikacji nie wywołały większej dyskusji.

Twórcy kolejki linowej na cenzurowanem.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 21 lutego.

Budżet min. spraw wojskowych referował **pos. Duch,** wskazując, że już trzeci rok budżet tego resortu pozostaje w tej samej wysokości. Wydatki wynoszą 768 milj. Budżet ten wynosi $1/3$ całego naszego budżetu. Wysiłek społeczeństwa jest więc duży. Jeżeli jednak zestawimy to z wysokością cyfr, preliminowanych na cele wojskowe w innych krajach, a zwłaszcza w Rosji i Niemczech, to okaże się, że Polska pozostaje daleko wtyle w ogólnym wyścigu zbrojnym. Rosja np. preliminowała w nowym budżecie 14 miljardów 800 miljonów, a liczebność armji została powiększona o 360 tys. żołnierzy. Niemieckie wydatki wojskowe od dwóch lat nie są ujawniane. Armja lądowa liczy już dziś 31 wielkich jednostek, w tem 24 dywizje piechoty i co zasługuje na uwagę 3 dywizje pancerne. Z tych cyfr i informacyj wynika, jak wielki wysiłek stoi przed społeczeństwem polskiem.

Za armją naszą stoi cały naród.

Następnie zabrał głos **minister Kasprzycki.** Wspomniał on, iż błędem dawnej Rzeczypospolitej był nierozumny stosunek do własnej siły zbrojnej. Dziś minęło to bezpowrotnie. Inny dziś widzimy obraz rzeczy. Marszałek Piłsudski przeorał ducha i sumienie Polski. Mimo różnicy przekonań, obozów i narodowości każdy obywatel, który nie jest wrogiem Rzplitej, rozumie i stwierdzi, że bez potężnej armji państwo staje się tworem o nikłej wartości w obecnych warunkach życia międzynarodowego i że stać się może bezwolnym instrumentem gry cudzych interesów.

Nie z obroną budżetu wojska tu występuję, powiada minister. Chcę dać wyraz uczuciom, jakie nurtują armję całą i tych, którym przypadł obowiązek mozolnej pracy kierowniczej nad pogotowiem wojennem państwa.

My, żołnierze Polski niepodległej, czujemy się skrzepieni duchowo, umocnieni w naszej pracy dzięki poczuciu łączności i więzi duchowej, jaka istnieje między nami, a ogółem obywateli Rzeczypospolitej (oklaski).

Wskazania Marszałka, rozwijane dziś przez gen. Rydza Śmigłego są drogowskazem mej dalszej pracy, jako ministra spraw wojskowych.

Skromne otrzymujemy środki w porównaniu z innemi, bogatszemi narodami. Użyjemy je na wzmocnienię państwa z tem większą czujnością i oględnością, wierząc, że Ojczyzna daje nam wszystko, co może.

Idea ważności wojska przeniknęła naród nasz głęboko. Społeczeństwo przestało odnosić się do żołnierza z tak dobrze znanem nam z dawnych czasów uczuciem sentymentalnej beztroski i miłość swoją do niego przejawia realną ofiarnością. Specjalną ufnością napawa mnie fakt wysoce patrjotycznego stosunku chłopa i robotnika do wojska polskiego.

Zapału i miłości do wojska nie zgaszą próby agentur obcych,

co pod pozorem walki o interesy materjalne ludu i żołnierza niezdarnie próbują dla innych celów osłabić podstawę, na której byt Polski się opiera. (Oklaski)

Wola Marszałka postawiła na czele naszych szeregów gen. Rydza Śmigłego. Dokoła niego ogniskuje się praca nasza, uparta praca nad powiększeniem wartości wojennych polskiej armji.

Oparta o autorytet generalnego inspektora sił zbrojnych organizacja tej pracy spaja coraz silniej nasze wojsko, gotowe w każdej chwili swój obowiązek obrony granic Ojczyzny wypełnić. Wewnętrzna spoistość i wartość armji wsparta być musi przedewszystkiem przez duchowe wartości ogółu, również przez stały rozwój materjalnej wartości kraju. Z radością witamy każdy objaw konsolidacji wewnętrznej, niezbędnej, by w chwilach zagrożenia Polska mogła stanowić jednolity, zwarty blok siły, przenikniętej wolą ofiar, wolą nieustępliwej walki o zwycięstwo.

Polska musi powiększyć zbrojenia.

Uznać należy za przejaw właściwie kształtującej się opinji narodowej fakt utrzymania wysokości budżetu min. spraw wojsk. Wyścig zbrojeń bowiem trwa w pełni na całym świecie i zmie-

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

„Dzień Pomorski" dowojował się nareszcie upadłości.

Toruń. (Tel. wł.). W środę **zarząd Pomorskiej Spółdzielni Wydawniczej, która wydaje „sanacyjny" „Dzień Pomorski", w osobach pp. Kazimierza Sobolewskiego, Henryka Tetzlaffa i Józefa Tarbickiego zgłosił upadłość.**

Zadłużenie Pomorskiej Spółdzielni Wydawniczej **jest olbrzymie.** Poszkodowane są m. in. także instytucje publiczno-prawne.

Po mieście kursują pogłoski, których sprawdzić nie możemy, że zadłużenie sięga miljona złotych i jest tylko w części pokryte aktywami.

Pamiętamy, jak swego czasu została ujawniona **pożyczka 350 tys. złotych, udzielonych z funduszów państwowych przez wojewodę Lamota.** Dziś się okazuje, że te 350.000 zostały zjedzone bez reszty, a do tego i kapitały własne i licznych wierzycieli.

Okazuje się, jaką pompą ssącą były wszystkie „Dnie", w których szeregu był również „Dzień Bydgoski", **przymusowo narzucany urzędnikom i przez nikogo nie czytany.**

Obecnie byłoby najwłaściwsze, aby również i **prokurator zechciał zbadać gospodarkę pisma, które potrafiło tak wielkie fundusze zniszczyć w tak stosunkowo krótkim czasie.**

Zaburzenia w Hiszpanji.

Policja ugania się za demonstrantami na ulicach miasta Barcelony.

Nikt nie przejdzie przez naszą ziemię.

(Ciąg dalszy).

szów, przeznaczonych na obronę granic państwa — dochodzi **do 80 miljonów guldenów,** to jest blisko 320 miljonow złotych polskich. Prace nad zabezpieczeniem granicy we wschodniej Holandji już się rozpoczęły i prowadzi się je gorączkowo. Najbardziej pokojowy i pracowity naród w Europie, który zdobywał swe ziemie, wydzierając je morzu — **spojrzał w oczy grożącemu niebezpieczeństwu i buduje betonowe fortece z tym samym spokojem i z tą samą dokładnością z jaką przez wieki całe budował tamy, chroniące jego kraj przed zalewem Oceanu.**

Jeżeli w czasie kryzysu, który bardzo ciężko dotknął Holandję — poświęca się ogromne sumy na obronę narodową — to niebezpieczeństwo ataku ze strony Niemiec nie jest bynajmniej urojeniem niekorzystnie dla Trzeciej Rzeszy usposobionych polityków i dziennikarzy. Sprawa ta przedstawia się istotnie poważnie.

Ażeby zrozumieć zasadnicze podstawy tej dyskusji, która od kilku dni toczy się w prasie angielskiej i holenderskiej — trzeba się cofnąć do roku 1914 i pierwszych tygodni wojny. Francja, przewidując atak niemiecki od wschodu — zabezpieczyła się na granicy alzackiej **pasem fortec,** wśród których najważniejszą rolę odgrywało **Verdun.** Atak niemiecki podjęty w sierpniu 1914 r. od strony Verdun — rozbiłby się tak samo, jak załamała się ofenzywa w 1916 r. Dlatego też Niemcy wtargnęli do Belgji, **obchodząc forty francuskie od północy** i zagrażając niemal bezpośrednio Paryżowi. Nauczeni doświadczeniem Francuzi i Belgowie zabezpieczyli się przed tego rodzaju niespodziankami budując t. zw. **linję Maginota,** to jest fortyfikacje broniące granicy północnej we Francji i **„linję wschodnią"** w Belgji. Natomiast pozostała zupełnie otwartą północna granica Belgji. to jest granica holenderska, wzdłuż której niema ani jednego fortu, ani jednego ubezpieczenia.

Zwrócono na to uwagę w generalnym sztabie niemieckim. I oto zaczyna się ruch wzdłuż całej granicy holenderskiej. Przedewszystkiem tworzy się całą sieć dróg automobilowych, wyłącznie strategicznych. Następnie powstają lotniska wojskowe i prywatne **w Krehfeld, Mühlheim, Wessel, Gelsenkirchen, Dortmund, Monasterze, Osnabrück, Burgsteinfurt, Meppen, Oldenburgu, Cloppenburgu.** W szeregu miejscowości wzmacnia się garnizony z których największe są: **Rheine, Lingen i Osnabrück.** A wreszcie — rzecz niezmiernie charakterystyczna: w bezpośrednie koło granicy holenderskiej ciągną się nieprzerwanym pasem t. zw. **obozy pracy,** z których pierwszy znajduje się w Gelzenkirchen, a ostatni na samej północy w Oldenburgu. Jest ich 59. Ta linja obozów tak dokładnie znacząca linję graniczną państwa — spowodowała nawet pewne zakłopotanie w prasie niemieckiej, która jednakowoż wyjaśnia, że obozy pracy w Niemczech nie mają bynajmniej charakteru wojskowego i obawy wywołane budową tych obozów nad granicą holenderską są nieuzasadnione.

Holendrzy natomiast, posiadający świetne informacje, twierdzą zupełnie co innego. Te obozy pracy powstają dziwnym zbiegiem okoliczności w tych miejscowościach, które można uważać za bramy wypadowe. Znajdują się one zarówno na granicy francuskiej, jak i na granicy polskiej (Nieuwe Rotterdamsche Courant pisała niedawno o obozach koło Gdańska). **Może gdzieindziej — pisała — uważa się powstawanie takich obozów, za dowód „stale polepszających się stosunków".** My natomiast jesteśmy zupełnie innego zdania. I dlatego, naprzeciwko tych obozów — konstruuje się w Holandji linje obronne.

Doniosłość ich budowy ma ogromne znaczenie pod względem strategicznym: **jest to przedłużenie linij francuskich i belgijskich o setki kilometrów aż po północną granicę Kanału La Manche.** Linje fortów, łączące się z systemem tam — będą stanowiły zaporę tak trudną do przebycia, jaką była np. linja Izery w czasie wojny światowej. Promenada wojskowa przez Holandję nie będzie łatwą do urzeczywistnienia.

Ale te nastroje w Holandji mają również swą **wymowę polityczną.** W Hadze dominował zawsze wpływ Anglji, z której dziejami łączyły się losy kraju nizin. Z tą chwilą, kiedy polityczna orjentacja angielska staje się zupełnie wyraźną — **Holandja siłą rzeczy wchodzi do tego systemu bezpieczeństwa, któremu patronuje W. Brytanja.** Fakt bardzo interesujący, godzien zwrócenia najbaczniejszej uwagi postronnych obserwatorów.

Dr. Tadeusz Kiełpiński.

Z obrad Sejmu nad budżetem.

(Ciąg dalszy).

nia się z miesiąca na miesiąc stosunek naszych zbrojeń w porównaniu z innemi państwami.

Muszę jednak skonstatować, że w wytworzonej atmosferze zbrojeń niezbędnem się stanie w krótkim czasie wynalezienie dalszych środków na wzmocnienie naszej obronności. Muszę to powiedzieć z całą otwartością, wierząc w spoistość opinji naszego społeczeństwa, wyrażającą się w przewidującem zrozumieniu potrzeb pogotowia obronnego Ojczyzny.

Z radością widzimy, my, żołnierze, jak wypełniają się słowa gen. Rydza Śmigłego: „Trzeba, by każde dziecko polskie, ucząc się pierwszych słów pacierza, równocześnie uczyło się kochać ideę żołnierską". (Oklaski). Pracując w takiej atmosferze wierzymy głęboko, że wykonamy nakaz, płynący z racji nastawiania myśli całej Polski: „Po cudze rąk nie wyciągamy, ale swojego nie damy".

Budżet ministerstwa poczt.

Następnie przystąpiono do budżetu min. poczt. Sprawozdawcą był **pos. Sikorski** z Poznania.

Pos. **Walewski** zapytuje się z miejsca, czy prawdą jest, że szereg wyższych urzędników ministerstwa zasiada w radach nadzorczych różnych przedsiębiorstw i otrzymuje za to wynagrodzenie. Jeśli tak, to prosi o podanie wysokości tych uposażeń.

Pos. **Bilak** domaga się audycyj lwowskich w języku ukraińskim.

Pos. **Jasiński** jest niezadowolony z radja, bardzo zbiurokratyzowanego ostatniemi czasy. Opowiada się za wprowadzeniem kilkugroszowego podatku radjowego z równoczesnem skasowaniem wysokich opłat.

Referent odpowiada, że istotnie wyżsi urzędnicy zasiadają w radach nadzorczych przedsiębiorstw państwowych, ale wysokości ich dodatkowego wynagrodzenia podać nie może, bo sam nie jest zorjentowany. Powołuje się jedynie na okólnik ministra, w którym granica tych poborów jest podana, iż wynagrodzenie nie może przekraczać 100 proc. stałego uposażenia.

Gospodarka P. K. P.
wykazuje wybitną poprawę.

Budżet ministerstwa komunikacji referował pos. **Starzak.** Opowiada się on za programem motoryzacji kraju, choćby tylko w małych ramach. Uważa on to, i słusznie, za najwyższą konieczność. W wynikach gospodarki PKP referent dopatruje się objawów zdecydowanej poprawy.

Wskazuje nast. na konieczność przestrzegania stałych awansów na kolei. W przeciwnym razie podważa się zaufanie do administracji państwa. Wyraża przytem nadzieję, że w r. b. awanse będą terminowo przeprowadzone i w szerszym zakresie, gdyż przy dotychczasowym stanie rzeczy pracownik ma szanse awansowania prawie co 20 lat. Zwraca też uwagę na przykre echo, jakie wywołało wśród pracowników kolejowych przyjmowanie do pracy ludzi o wysokich grupach uposażenia, którzy po krótkiej praktyce zajęli stanowiska kierownicze. Ponieważ przyjęcia te były zbyt liczne, a czas praktyki przyjętych pracowników za krótki, nie był to krok przemyślany. Smutnym objawem jest wzrost t. zw. chorób kryzysowych wśród pracowników kolejowych, co świadczy o ich zbyt słabem odżywianiu się. Wynagrodzenia są zmniejszane również przez liczne świętówki przymusowe.

W roku przyszłym kontynuowane będą prace przy budowie **3 linij kolejowych** i budowa dworca głównego w Warszawie. Preliminuje się na inwestycje 78 milj. W przyszłym roku przewidziane jest uruchomienie 450 km nowych linij. W końcu referent opowiada się za przeprowadzeniem rewizji liczby pracowników w dziale ruchu. Stan obecny powoduje przemęczenie pracowników, a objawem zewnętrznym jest np. zbyt częste w ostatnich czasach opóźnianie się pociągów itp. Opowiada się też za 70 proc. zniżkami kolejowemi do znanych miejscowości np. do Częstochowy. Dotychczas dzieje się tak, że do samej Częstochowy pielgrzymuje rocznie powyżej miljona osób.

Przemówienie ministra płk. Ulrycha

przyjęła Izba oklaskami, gdy wspomniał o zabezpieczeniu PKP przed zbyt szybkiem narastaniem długów kolei niemieckich i związanych z tem strat. Oklaskami został także przyjęty ustęp o umorzeniu kar pieniężnych i nieściągniętych należności, przypadających PKP od pracowników z tytułu ich odpowiedzialności materjalnej za szkody wyrządzone bez złego zamiaru i chęci zysku.

W dyskusji pos. **Kobylecki** omawia bolączki turystyki w Polsce.

Pos. **Gdula** zwraca uwagę, że całość wydatków na budowę dróg i mostów jest zbyt niska. Apeluje do ministra, aby był nieustępliwy w dochodzeniu należności od niemieckich kolei. (Oklaski).

Pos. **Matusiak** składa przedmówcy swemu podziękowanie za solidaryzowanie się z ministrem w pochwale pracowników kolejowych. Napawa go to dumą, jako byłego pracownika kolejowego. Mówca porusza nast. niektóre kwestje: na Pomorzu drogi ze wsi w pobliżu Gdyni są nastawione frontem nie do Gdyni, lecz do Gdańska i tak się dzieje, że z całej Polski idą towary przez Gdynię, tylko nie z najbliższej okolicy. Poruszył on również sprawę upośledzenia emerytów gdańskich. Na Pomorzu istnieje stan taki, że strona południowa nie korzysta z tych ulg taryfowych, co strona północna, na co skarżą się kupcy.

Pos. **Hermanowicz** zwraca uwagę, że zupełnie już dojrzało zagadnienie spławu po Niemnie do Kłajpedy.

Pos. **Żyborski** omawia sprawy lotnictwa cywilnego.

Jeszcze kolejka na Kasprowy Wierch.

Pos. **Dostych,** burmistrz Sokołowa krytycznie ocenia budowę kolejki linowej na Kasprowy Wierch. Grupa kilku ludzi postanowiła sobie zbudować kolejkę na Kasprowy i dokonała tego w znacznej części za pieniądze publiczne.

Ludzie, którzy nawet piastują wysokie stanowiska, ale którym Polska spadła z nieba, którzy dla Polski nie pracowali i życia twardego w Polsce nie znają, z pieniądzem, który naród wnosi do kas skarbowych, nie liczą się i nie szanują go. Tych ludzi należy wyzbyć się z naszej administracji, a inicjatorom kolejki powinno się dać wieniec, oczywiście z liści laurowych, a u nas na prowincji liście laurowe nazywają się bobkowemi.

(Jak wiadomo jednym z inicjatorów tej budowy jest wicem. komunikacji p. Bobkowski, zięć Pana Prezydenta Rzeczypospolitej).

Na tem dyskusję wyczerpano.

Berlin i Rzym pracują
nad zbliżeniem niemiecko-włoskiem.
Czy tama niemiecko - polsko - węgiersko - włoska przegrodzi Europę?

Paryż, 21. 2. W czwartek rano miał przybyć do Berlina ambasador niemiecki w Rzymie v. Hassel, który bawił przed kilku dniami w Monachjum, gdzie odbył dłuższą konferencję z kanclerzem Hitlerem. Konferencja ta — według krążących pogłosek — miała dotyczyć przedewszystkiem stanowiska Włoch wobec nowej sytuacji w basenie naddunajskim, znaczenia wizyty ks. Starhemberga w Rzymie oraz pobytu austrjackiego ministra spraw zagr. Berger-Waldenegga we Włoszech.

Powtórny przyjazd do Niemiec v. Hassela w tak krótkim odstępie czasu **dowodzi, że w stosunkach niemiecko-włoskich występuje zdecydowane ożywienie.**

W dzisiejszych warunkach przymusowej nieaktywności polityka niemiecka chciałaby nareszcie wyjść z zastoju i rozpocząć akcję, **narazie przynajmniej, orjentacyjną i wywiadowczą.**

W chwili obecnej Rzym i Berlin mają szerszy front wspólnoty, niż kiedykolwiek. Oba państwa **łączy wrogi stosunek wobec paktu francusko-sowieckiego, a konieczność ponownego zbliżenia gospodarczego obu państw coraz silniej się zaznacza.**

Powrót sympatyj niemieckich we Włoszech **zaczyna być faktem realnym,** a w kwestji kolonjalnej oba państwa **mają coraz więcej wspólnych haseł.**

Kontakt gen. Pellegrini, **szefa lotnictwa włoskiego, który przybył niedawno do Niemiec oraz podsekretarza stanu Rizzi który również bawi od kilku dni w Niemczech,** dowodzi zbliżenia między Rzymem i Berlinem. Wszystko to zdaje się świadczyć, że Berlin chce w obecnej chwili nawiązać bezpośrednie rozmowy z Rzymem, któreby oczywiście odnosiły się do problemu austrjackiego, a jeszcze więcej do zagadnienia naddunajskiego.

Ofenzywa dyplomatyczna Niemiec komentowana jest w Paryżu obszernie jako **niemiecka próba przeciwstawienia możliwie najsilniejszego frontu państw francuskim koncepcjom zbiorowego bezpieczeństwa.**

Możliwość zbliżenia włosko-niemieckiego traktowana jest **z całą powagą.** W francuskich kołach uważają natomiast za nieprawdopodobne, aby **Polska wystąpiła jawnie przeciw polityce, aprobowanej i popieranej przez Anglję.**

Echa pobytu Goeringa.

Wznowiona aktywność dyplomacji niemieckiej wywołuje duże echo w prasie francuskiej, głównie w związku z zacieśniającemi się kontaktami między Berlinem i Rzymem, jak również **w związku z wizytą gen. Goeringa w Polsce.** Francuskie opinje na tę sprawę streszczają się w następujących uwagach p. Bernusa w „Journal de Debats":

„Obecny pobyt gen. Goeringa w Polsce **zasługuje na uwagę.** Ilekroć główny współpracownik kanclerza Hitlera udaje się do Warszawy, oficjalne ko-

Ciąg dalszy na stronie 9-ej.

ZAGADNIENIE ŻYDOWSKIE

w komisji budżetowej Senatu.

Senacka Komisja budżetowa obradowała na posiedzeniu nad preliminarzem budżetowym ministerstwa spraw wewnętrznych.

Sprawozdawca sen. Rudułtowski po przeprowadzeniu analizy szczegółowej preliminarza podkreślił, że pobieżny rzut oka na rozwój życia wewnętrznego w państwie w roku ubiegłym wykazuje **pogorszenie się stanu bezpieczeństwa ogólnego,** zarówno na odcinku politycznym, gdzie prócz akcji wywrotowej daje się zauważyć **znaczny wzrost ekscesów antyżydowskich,** jak i w dziedzinie przestępczości kryminalnej bezpośrednio związanej z pogorszeniem stanu gospodarczego. W tych warunkach nie może być zdaniem referenta mowy o zastosowaniu do preliminarza budżetu takich oszczędności, jakich wymagałby interes życia gospodarczego i skarbu.

Dalej referent stwierdził, że ministerstwo wykonało dotąd stosunkowo dużo w dziedzinie usprawnienia administracji. Uważa dalej, że dla wytworzenia odpowiedniej atmosfery do spokojnej twórczej pracy **należy zapewnić urzędnikom państwowym,** którzy już pewien równy okres służby przeszli z dobremi rezultatami, **stałość pracy i nieusuwalność** bez poważnych, ściśle określonych powodów. Zwłaszcza w okresie zniżki poborów, należy im się rekompensata w postaci zapewnienia większej stałości pracy.

Senator **Rostworowski** zajął się w swojem przemówieniu problemem żydowskim, który — jego zdaniem — staje się coraz bardziej ostry i niema widoków, żeby ta jego ostrość mogła się zmniejszyć, a to dlatego, że **ilość żydów w Polsce jest za wielka.** Mówca oświadcza, że nie stoi na gruncie antysemickim i potępia jak najostrzej wszystkie antysemickie wybryki. Staje na stanowisku, że uregulowanie problemu żydowskiego może się odbywać tylko w tej płaszczyźnie, którą postawił b. pos. Grünbaum, mówiąc, że **w Polsce jest o miljon żydów za wiele.** Dla nas — oświadcza sen. Rostworowski — nie pozostaje nic innego, jak **popieranie i rozwijanie emigracji żydowskiej.** Jedynem ujściem tej emigracji jest Palestyna, jednak możność emigracji do Palestyny zależy od polityki brytyjskiej, gdzie widzimy wyraźną tendencję do zmniejszenia emigracji. Ilość żądanych przez emigrację żydowską certyfikatów jest nieporównanie wyższa od ilości certyfikatów, przyznawanych przez rząd angielski. Mówca wyraża nadzieję, że M. S. Zagr. w drodze dyplomatycznej zdoła wywalczyć większy procent certyfikatów. Mówcy wydaje się, że współpraca z wielkiemi organizacjami sjonistycznemi byłaby wskazana i możeby się udało wynaleźć jakiś inny teren dla emigracji, któryby sprawił, że nie bylibyśmy tak uzależnieni od polityki angielskiej w Palestynie.

To jest problem — zakończył senator Rostworowski — który musi wziąć w ręce rząd, a społeczeństwo musi zrozumieć, że to jest jedynie konstruktywny w problemie żydowskim program dlatego, że wtedy będzie łatwiej odwrócić elementy gorętsze od pałek i tłuczenia szyb.

Sen. Radziwiłł: Nie można do nieskończoności stosować oszczędności przez obniżanie poborów, ale należy uzyskiwać oszczędności drogą upraszczania administracji.

Sprawa żydów. Jestem zgodny z p. sen. Rostworowskim. Świadomość, iż trudności wypływają z istnienia w Polsce **nadmiaru ludności żydowskiej** jest aksjomatem ogólnie uznanym. Jestem zupełnie wolny od jakiegokolwiek antysemityzmu wojującego. Jestem przekonany, że M. S. Wewn. energicznie przeciwstawi się tego rodzaju niekulturalnym i bardzo niepożądanym objawom. Nie możemy jednak zamykać oczu, iż **antysemityzm w całej Europie rośnie** i że to znajduje wpływ i u nas. Chciałbym podkreślić jeden moment niezmiernie charakterystyczny. Jeżeli Niemcy przez stosowanie w sposób znany antysemityzmu, uzyskały nadmierne w stosunku do żydów w Niemczech kwoty emigracyjne, to wytwarza to sytuację, iż tylko ta droga daje rezultaty i że należy wobec tego na nią wstępować. Trzeba pamiętać, iż pewne gałęzie działalności specjalnie w małych miasteczkach są monopolem żydowskim. W czasie przeludnienia wsi musi ona mieć dostęp i do takiej działalności jak handel.

Rzym manifestuje.

Wiadomość o zwycięstwie Włochów w bitwie pod Endertą powitano w Rzymie entuzjastycznie. W całym kraju odbywały się olbrzymie manifestacje.

6)

(Ciąg dalszy).

Nacisnął guzik dzwonka jednocześnie z otworzeniem się drzwi. Stefan trzymał w ręku wizytówkę i miał minę zadowoloną z siebie i ze świata.

— No i co, Stefan.

Wziął z rąk służącego mały kwadracik papieru i odczytał: Inż. Edward Downar, Bank Południowy, Warszawa.

— Proproś.

Człowiek, który wszedł po chwili był szczupłym, dobrze ubranym brunetem o spokojnem, zrównoważonem spojrzeniu. Zmarszczki przy skroniach mogły wskazywać na usposobienie wesołe, ale teraz zaciśnięte lekko wargi kolidowały z tym wnioskiem. Ubrany był z wyszukaną elegancją w każdym szczególe. Ukłonił się nieznanie.

— Pan inspektor Żbik?

— To ja. Proszę, oto krzesło, panie inżynierze.

Przybysz uśmiechnął się nieznacznie, lecz natychmiast spoważniał.

— Tytuł inżyniera i zawód bankowy — stanowić mogą śmieszne zestawienie. Jestem inżynierem geodetą i sekretarzem Banku Południowego.

Usiadł na wskazanem mu miejscu i rozejrzał się z roztargnieniem po gabinecie. Inspektor zauważył jego spojrzenie.

— To jest pan aspirant Billewski, mój asystent. Nie mam przed nim prawie żadnych tajemnic.

— Prawie?...

— Pan może w jego obecności mówić o wszystkiem.

Inż. Downar namyślał się przez krótką chwilę. Spojrzał jeszcze raz bacznie na obu siedzących przed nim mężczyzn, rozważając czy można im zaufać. Wyraz jego oczu od samego początku pozostał nieruchomy i niezmieniony, nawet wtedy gdy się uśmiechnął. Założył jedną nogę na drugą i zdjął ją natychmiast. Patrzał na swe rękawiczki. Wykonywał wszystkie ruchy człowieka niezdecydowanego.

— Właściwie — zaczął naraz — ja nie mam jeszcze nic do powiedzenia. Przybyłem tu na polecenie mego szefa, dyrektora Stokowskiego.

— Stokowskiego! — przerwał Żbik niechcący.

— Tak, tego samego, którego poznał pan na raucie w Resursie Obywatelskiej. Może przypomina pan sobie eleganckiego pana w średnim wieku, którego pan umyślnie potrącił w łokieć, aby zaspokoić swą ciekawość.

Bernard Żbik nie zażenował się wcale.

— Brawo, panie inżynierze. Pan też ma niezłe oko. Widziałem, że pan obserwował nas ztylu i zwróciłem nawet na to uwagę mego przyjaciela.

Inżynier Downar pozostał poważny, pomimo, że lubiał się śmiać.

— Wracając do rzeczy, mam zaszczyt — czy to nie brzmi zbyt urzędowo? — zaprosić pana do nas do banku. Dyrektor Stokowski chciałby z panem pomówić w poważnej sprawie.

— Czy to jest sprawa zawodowa i ja jestem potrzebny jako oficer policji?

— O tem powie panu dyrektor Stokowski. Ja wypełniłem tylko jego polecenie.

Wyczuwało się, że już inż. Downar wolałby nie odpowiadać na szczegółowe pytania, lecz w takich wypadkach Żbik nie był wyszukanie grzeczny.

— Pan jest sekretarzem osobistym dyrektora Stokowskiego i czy chodzi tu o sławnego bankiera międzynarodowego Erazma Stokowskiego?

— Tak, o niego. Jestem jednym z jego dwóch sekretarzy osobistych.

Bernard Żbik wstał, zadzwonił, polecił Stefanowi przynieść kapelusze, laski i płaszcze. Wzdłuż korytarza skierowali się do szerokich schodów za podwójnemi drzwiami. Tu inspektor zatrzymał się na chwilę, wszedł do pokoiku obok i odrazu zatelefonował gdzie należało. Wrócił i otworzył drzwi przed inż. Downarem.

— Pojedziemy teraz. Dyrektor Stokowski boi się czegoś. Prawda, panie inżynierze?

— Tak.

IV.

CIEŃ CIENIA.

Naprzeciw bramy ministerstwa spraw wewnętrznych czekał na nich ogromny Renault bankiera z milczącym szoferem za volantem. Już zdala dostrzegł małomównego sekretarza w towarzystwie obu detektywów i otworzył drzwiczki naprawdę niezwykłych rozmiarów karoserji. Przez cały czas jazdy do banku milczeli. Wprawdzie Downar próbował raz zagaić „rozmowę“ na temat architektury Banku Gospodarstwa Krajowego, ale inspektor Bernard Żbik nie nadawał się doprawdy na takie historje. Zamiast wygłupiać się po literacku na „temat“, który go ani ziębił ani grzał, wolał już milczeć.

Rezerwa w zachowaniu się sekretarza bankiera nie dziwiła go. Każdy śmiertelnik, nawet najczystszy czuje mały lęk przed policją, a tu chodziło nadto o bankiera, a więc człowieka szczególnie nieufnego i skrytego. Prawdopodobnie Stokowski nakazał swemu sekretarzowi mówić jak najmniej.

Szofer — mężczyzna o ciemno śniadem zabarwieniu skóry — zahamował motor przed okazałym gmachem Banku Południowego na Filtrowej. Wielki samochód odjechał odrazu. Narazie inspektor mógł przyjrzeć się budynkowi tylko powierzchownie, lecz już pierwszy rzut oka wystarczył dla otrzymania wrażenia przepychu i bogactwa. Przedsionek i poczekalnia o ścianach, wyłożonych marmurem umocniła tylko detektywów w pierwszem wrażeniu. Wszystko pachniało tu luksusem i grubemi pieniędzmi.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Nowe polskie podręczniki

dla dziatwy szkolnej w Niemczech.

Szkolnictwo polskie zagranicą walczy na każdym niemal kroku z wielkiemi trudnościami, wśród których na pierwszy niemal plan wysuwa się brak polskich podręczników szkolnych. W niektórych krajach sprowadzanie książek tych z kraju jest uniemożliwione wskutek obowiązujących miejscowych przepisów ustawowych, nakazujących korzystanie jedynie z podręczników wydawanych w tych krajach. Podobny zakaz istnieje również w Niemczech. To też, pragnąc zapobiec brakowi książek do nauczania, Związek Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech przystąpił ostatnio do akcji wydawania podręczników w języku ojczystym.

Jako jedne z pierwszych ukazały się obecnie nader starannie wydane dwie książki, których brak dawno już dawał się odczuwać w polskiem szkolnictwie na terenie Trzeciej Rzeszy. Pierwsza z nich, to **„Katechizm Katolicki“**, będący dosłownym przekładem z obowiązującego jednolitego katechizmu na Rzeszę niemiecką.

Drugą książką jest **„Śpiewnik dla szkół powszechnych z polskim językiem wykładowym w Niemczech“**. Jest to piękny zbiór 139 pieśni religijnych i świeckich, zawierający tekst i nuty w układzie jednogłosowym, dwugłosowym i trzygłosowym. Są to pieśni narodowe, ludowe, żołnierskie i szereg innych, mniej lub więcej znanych i popularnych. **Akcja wydawnicza Związku Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech znalazła finansowe poparcie Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.** Fundusz ten w dorocznych zbiórkach, przeprowadzanych w całym kraju w czasie od 15 stycznia do 15 lutego, gromadzi zasoby, umożliwiające niesienie pomocy oświatowej dziatwie polskiej, z zamieszkałej poza granicami Rzeczypospolitej. Dzięki tym niezliczonym groszowym darom, składanym przez całe społeczeństwo polskie, przez naszą dzielną armję i naszą młodzież szkolną w kraju — **zebrano już ponad dwa miljony złotych.**

Tegoroczna zbiórka urządzona jest pod hasłem: **Zbieramy trzeci miljon.**

Te miljony dadzą dziatwie polskiej na obczyźnie polską szkołę i polską książkę, której brak tak dotkliwie daje się dotąd odczuwać w poszczególnych krajach na całym świecie.

1000 OBRAZÓW DZIECI SOWIECKICH POŚWIĘCONYCH ARMJI.

W leningradzkim „Pałacu kultury dla dzieci“ otwarta została w tych dniach ciekawa wystawa: „18 lat armji czerwonej“ Na wystawię zgromadzono 1000 obrazów i rysunków o motywach wojskowych, wykonanych przez dzieci sowieckie. W przygotowaniach do wystawy pracowało przeszło 100 dzieci w wieku od 9 do 16 lat.

Szczyt Amba Aradam w Abisynji.

Zdobywszy go — armja włoska panuje obecnie nad całą okolicą.

Kobiety po 40-ce.

Był czas, że nieśmiertelny Balzac zrobił wielkie odkrycie, znajdując kobietę trzydziestoletnią. Zakrawało to na rewolucję. Przed Balzakiem uznawano niewiasty w latach 15—30. Powyżej była to już babcia, albo materjał na starą ciotkę, jeśli zamąż nie wyszła. Kobiecości w takim zmurszałym okazie dopatrzył się dopiero kochanek pani Hańskiej.

Teraz zaczynamy żyć coraz dłużej. Nasz wiek jest wiekiem starców. Kto przeżyje pierwszy rok życia, ten ma szanse dojścia do sześćdziesiątki. Jeszcze przed pół wiekiem te same szanse wyrażały się cyfrą lat 35. Wobec tego Amerykanie doszli do przekonania, że „życie zaczyna się dopiero po czterdziestce“. Dla mężczyzn. Ale dla kobiet?

Jak równouprawnienie — to równouprawnienie, pomyślała pani Sarah Trent i postanowiła przekonać swe siostry, że:

„My kobiety czterdziestoletnie jesteśmy nieskończenie szczęśliwe. Życie uśmiecha się do nas. Nauka rzuciła snop światła na fizyczne zmiany, jakich możemy oczekiwać, tak, że nie potrzebujemy żyć w trwodze i nieświadomości. Społeczeństwo uznało nasze prawdziwe wartości, darzy nas szacunkiem i poważaniem, pozwala nam stanowić o naszym losie. Możemy nareszcie być sobą. Spełniwszy rolę matek, możemy żyć dla siebie, możemy wydobyć ze Złotych Lat bogatszą i pełniejszą treść

przy pomocy środków dostępnych dla każdej kobiety. (str. 217 „Kobiet po 40-ce“, wyd. „Roju“, w Bydgoszczy u Gieryna).

Sarah Trent z rozmachem broni swych sióstr i przekonywa je z całym niezgłębionym czarem kobiecej logiki. Najparadniejszym jest ustęp następujący:

„Nawet w epoce rycerstwa, kiedy to kobiety uchodziły za istoty nadziemskie, czyste i niezwykłe, mężowi wolno było nie żonę i nie zgadzać się z jej poglądami“.

A więc mężczyzna, który ośmiela się nie zgadzać z poglądami swej żony, popełnia taką samą zbrodnię jakby ją bił. Zapamiętajcie to sobie panowie i bądźcie posłuszni. Tem bardziej wobec kobiet po 40-ce. Te z rąką na objawieniu mądrej Sary, będą nieskończenie szczęśliwe, ponieważ nikt nie ośmieli się być innych poglądów niż one i nikt nie poda w wątpliwość, że kobieta po 40-ce, niemal niczem się nie różni od kobiety po 20-ce. **(es).**

Nad przepaścią.

W Australji wydarzył się szczególny wypadek. Drewniany most zawalił się w chwili, gdy na zmurszałe belki wjeżdżała półciężarówka. Auto zawisło przedniemi kołami nad przepaścią, obsługa wyżyła niemało strachu.

Sabotaż na angielskim krążowniku.

Londyn, 20. 2. (PAT) Wdrożono energiczne dochodzenie w sprawie aktów sabotażowych **na krążowniku „Cumberland“**, na którym ostatnio dwukrotnie uszkodzono aparaturę elektr. Wedle pierwszych rezultatów śledztwa, **sabotażyści nie należeli do załogi krążownika.**

Popsuta uwertura.

Zbytnia gorliwość strażaka.

Działo się to w pewnem niemieckiem miasteczku podczas wielce uroczystego koncertu. Grała orkiestra pod dyrekcją słynnego kapelmistrza Lewalda, więc, oczywiście, wszystkie miejsca były na kilka tygodni zgóry wyprzedane i na sali zgromadził się sam „kwiat“, sama „śmietanka“ towarzystwa.

Program zapowiadał, między innemi, uwerturę do Beethovenowskiej „Leonory“. W tej uwerturze powtarza się trzykrotnie solo na trąbce, która winna brzmieć zdaleka, tak, iż grający na niej znajdować się musi poza estradą, nazewnątrz sali. Solo to w zespole Lewalda wykonywał niejaki Krause, który też przed rozpoczęciem uwertury wyszedł i stanął przy bocznem wejściu do budynku.

Pierwsze solo udało się doskonale. Ale przy drugiem — nagła katastrofa! Krause niewiadomo czemu **urwał w pół taktu i już nie grał dalej.** Trzecie solo już wogóle nawet się nie rozpoczęło...

Jedynie dzięki wyjątkowej przytomności umysłu kapelmistrza i zgraniu zespołu udało się jakoś wybrnąć z tej opresji mniej więcej „z honorem“. Ale co muzykalniejsi z pośród publiczności spoglądali z wielkiem zdziwieniem na siebie wzajem...

Gdy tylko skończył się finał i umilkły rzęsiste brawa, zbiegł Lewald z estrady i pędzi do Krausego. Krause siedzi, biały jak kreda, i całkiem zgnębiony koło drzwi, na schodach.

— Cóżesz ty zrobił, człowieku?! — woła Lewald. Przecież **popsułeś mi całą uwerturę!** Nieprzytomny jesteś, czy co? Chory?!

— To nie moja wina, przysięgam, że nie moja — tłomaczy nieszczęsny Krause drżącym głosem. — Zaczynam grać, — w tem zbliża się do mnie strażak, pilnujący gmachu. „Ty, nicponiu, — powiada do mnie — będziesz mi tu orkiestrze przeszkadzał?!“ — i wyrywa mi trąbkę... Biegnę za nim, tłumaczę — na nic! Odszedł z trąbką i jeszcze mi nawymyślał, że widać, muszę być pijany...

WYJAŚNIŁ.

— Tatusiu, co to znaczy „hipochondryk“?

— Hipochondrykiem nazywamy człowieka, który czuje się dobrze tylko wtedy, kiedy się źle czuje.

Handlarka futer Nechume Blausztein pod zarzutem

oszukańczych kombinacyj handlowych.

Z Grudziądza donoszą:

Rozpoczął się tu przed sądem grodzkim drugi z cyklu t. zw. procesów żydowskich. Po skazanej za znieważ chrześcijanki żydówce Bratermanowej, na ławie oskarżonych zasiadła właścicielka wielkiego magazynu futer żydówka Nechume Blausztein. Tym razem oskarżenie wnosiła policja, zarzucając Blauszteinowej szereg oszukańczych kombinacyj handlowych, przyczem poszkodowane zostały aż trzy klientki żydowskiego magazynu futer. W charakterze oskarżyciela posiłkowego zgłosił się w sądzie adwokat Sergot, a obronę oskarżonej prowadził adw. dr. Stein. Proces wywołał w Grudziądzu duże zainteresowanie. Już pierwszy dzień rozprawy ujawnił bardzo ciekawe momenty, w wysokim stopniu obciążające Blausztajnową. Na wniosek oskarżyciela publicznego rozprawę odroczono do wtorku 25 bm. godz 2 celem powołania dalszych świadków. Po zakończeniu procesu zamieścimy szczegółowe sprawozdanie i sentencję wyroku.

Rolnicza narada gospodarcza

w Toruniu.

W dniu 19 bm. odbyła się w Toruniu wielka narada gospodarczo-rolnicza, zwołana przez **Pomorskie Towarzystwo Rolnicze.** W sali urzędu wojewódzkiego zgromadzili się prezesi towarzystw rolniczych powiatowych, członkowie zarządu głównego PTR i członkowie komisji ekonomicznej Pomorskiej Izby Rolniczej. Na naradę przybyli jako goście kierownicy pomorskich urzędów z p. wojewodą Kirtiklisem na czele. Poza tem przybyli wszyscy naczelnicy wydziałów urzędu wojewódzkiego, dyrektor izby skarbowej Kossjor z Grudziądza, dyrektor lasów państwowych inż. Chwalibogowski, dyrektor kolei inż. Dobrzycki i inni.

Obrady zagaił prezes PTR p. **Czarliński.** Narady przedpołudniowe obejmowały wszystkie zagadnienia **lokalnych bolączek rolnictwa pomorskiego**, których załatwienie leży w kompetencji władz drugiej intancji. Tematem obrad popołudniowych było ustalenie stanowiska rolnictwa pomorskiego, które reprezentanci rolnictwa będą zajmowali na wielkiej naradzie gospodarczej, zwołanej na koniec lutego do Warszawy przez wicepremiera Kwiatkowskiego.

W trakcie obrad dzięki zainstalowaniu radjoodbiornika w sali obrad, zebrani wysłuchali **przemówienia min. Poniatowskiego**, wygłoszonego na plenum sejmu.

Reprezentanci rolnictwa pomorskigo po całodziennych obradach spełnili swój obowiązek społeczny, ciążący na nich.

Przeciwko żydowskim pismom

i wojażerom

wypowiedzieli się kupcy i przemysłowcy w Chodzieży.

Chodzież. Ostatnio odbyło się walne zebranie Tow. Kupców i Przemysłowców. Przewodniczył p. St Miedziński. Nowy zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: Kabat Czesław Byk, mec. Wawrzyniak, mec. Czudrowski, W. Gapiński. Budżet na r. 1936 uchwalono w wysokości 470 zł. W wolnych głosach zwrócono uwagę na demoralizujący wpływ różnych żydowskich pism w rodzaju „Expressu Ilustrowanego“. Walne zebranie powzięło uchwałę, obowiazującą wszystkich członków, że nie wolno przyjmować żydowskich wojażerów. Na wniosek p. Miedzińskiego uchwalono niezwykle ważną i nawskroś katolicką rezolucję: „Mając na uwadze dobro religijne i moralne przyszłego pokolenia, Tow. Polskich Kupców i Przemysłowców w Chodzieży wzywa wszystkich członków do umożliwienia swoim terminatorom i pomocnikom brania udziału w nabożeństwie tak w niedzielę, jak i święta.“

Z Gdyni i wybrzeża.

REPERTUAR KIN:

BAJKA: Wielki film p g powieści Jacka Londona p. t. **„Bogini wiosny“.**

CZARODZIEJKA: Marta Eggerth w filmie **„Karjera“.**

LIDO: Największy film w dziejach kinematografji p. t. **„Koenigsmark“.** Bogaty nadprogram.

MORSKIE OKO: Królowie humoru Flip i Flap w tryskającej dowcipem komedji p. t. „Żona z ogłoszenia“. Najnowsze tygodniki i kolorowa kreskówka.

NADMORSKIE: Niesamowity film z Borysem Karlowem: **„Tajemnica czarnego pokoju“.**

POGOTOWIA:

Pogotowie lekarskie dla nagłych wypadków tel. 12-40 i 22-12.

Wypadki pożaru i inne tel. 17-03.

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakłady Elektryczne — tel. 29-67.

Lekarzy domowych wzywać: przed południem do godz. 11, po południu do godz. 18.

Gabinet komendanta i kancelarja tel. 20-22.

Telefon nr. 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego“ w Gdyni, ul. Starowiejska 19.

Dyżury nocne od godz. 20 do 8 rano pełnią: dla okręgu obejmującego Chylonię, Demptowo Cisowo, Dębogórze, Rewa, Mosty, Mechlinki Dwór — dr. Dobrowolski; dla okręgu Kol Obłuże, Kol. Oksywie, Stewart, Nowe Obłuże dr. N. N.; dla Oksywia — dr. Tamaszunas; dla Rumji, Zagórza, Redy, Ciechocina, Łęczycy Kosakowo, Stefanowo, Piwoszyno i Suchy i Kazimierza — dr. Bogucki.

Dar dla świetlicy żołnierskiej „bydgoskich dzieci“. Komisarz rządu m. Gdyni magister Franciszek Sokół wręczył 62 pułkowi piechoty w Bydgoszczy model średniowiecznej fregaty polskiej, wykonany w Gdyni przez bezrobotnych marynarzy, a przeznaczony dla świetlicy żołnierskiej. 62 p. p. w Bydgoszczy jest trzykrotnym zwycięzcą w marszu do morza.

Tranzyt przez Polskę do Bułgarji. W rozważaniach nad dogodnością szlaków tranzytowych w relacjach Bułgarja—Bałtyk—Morze Północne, Izba Handlowa w Ruszczuku stwierdza, że najdogodniejszą trasą zwłaszcza dla towarów łatwo psujących się, jest droga tranzytowa przez Rumunję i Polskę, na której transport tych towarów odbywa się najpewniej. Na okoliczność powyższą powinni zwrócić uwagę zainteresowane firmy kupieckie, a szczególnie firmy ekspedytorskie.

Doroczne walne zebranie członków Ligi Morskiej i Kolonjalnej odbędzie się w dniu 28 lutego br. o godz. 19 w pierwszym terminie i o godz. 19,30 w drugim terminie w sali Hotelu Centralnego w Gdyni. Zebranie w drugim terminie jest prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

Po zamarznięciu wszystkich portów rybackich naszego wybrzeża, ostatnio pokrył się lodem port rybacki w Helu. Lód jednak wyłamywany jest przez statki. Dostęp do portu jest nadal umożliwiony.

Zadymki śnieżne na wybrzeżu dają się znowu we znaki. Najdotkliwiej odczuwa się to na linji kolejowej Hel—Puck, gdzie wielkie pługi śnieżne, poruszane przy pomocy lokomotywy, kilka razy w ciągu ostatnich dni musiały oczyszczać linję ze zwałów śnieżnych. Komunikacja pomimo to nie uległa przerwie i odbywa się normalnie. Pług pracuje obecnie codziennie we wczesnych godzinach rannych.

Jubileusz „Sokoła“ w Kościerzynie. W Kościerzynie odbył się uroczysty obchód 40-lecia gniazda sokolego. „Sokół“ w czasach niewoli w tej części Kaszub położył olbrzymie zasługi nad utrzymaniem ducha narodowego. W uroczystościach jubileuszowych udział społeczeństwa był niezwykle żywy.

Komunikat policyjny.

Zatrzymano Szmula Szuffmana z Tomaszowa, handlowca, poszukiwanego przez sąd za uchylanie się od obowiązku służby wojskowej. Szuffman w roku 1928 przekroczył nielegalnie granicę do Czechosłowacji, skąd udał się do Niemiec, a następnie do Belgji. Obecnie w Belgji, nie mając pracy, został przez tamtejsze władze deportowany do Polski statkiem s/s „Śląsk“.

Zatrzymano również Jezierskiego Adolfa, z zawodu kelnera, pod zarzutem przywłaszczenia sobie 200 zł gotówki na szkodę marynarza norweskiego.

Zatrzymano i trzeciego — Antoniego Tarnowskiego, pochodzącego z Raciąża, w Gdyni bez stałego miejsca zamieszkania, który zdradza objawy choroby psychicznej i wałęsając się po Gdyni, wypraszał jałmużnę.

Inwestycje portu gdyńskiego.

W styczniu 1936 r. wykonano w porcie gdyńskim następujące inwestycje:

Budowle morskie: W basenie nr. 5 przy placu firmy „Paged“ zabito ścianki szczelniej 87 mb. celem umocnienia brzegu. **Roboty drogowe:** Na ul. Granicznej wykonano 130 m^3 robót ziemnych, ułożono 225 mb. krawężnika i 460 m^2 chodnika z płyt betonowych. Między magazynami „Cukroport“ na Nabrzeżu Polskiem zabrukowano 1000 m^2 jezdni. **Wodociągi i kanalizacja** Przyłączono do sieci portowej instalacje budynków gospodarczych f-y „Paged“ i drugą część magazynu f-y „Mewa“. **Budowle naziemne:** Przy budowie magazynu nr. 9 w strefie wolnocłowej wykonano i oddano do eksploatacji parter. Na piętrze zmontowano konstrukcję żelazną i wykonano wykopy na fundamenty. Przy budowie poczekalni dla robotników w strefie wolnocłowej wykonano mury do gzymsu i stropy.

Przy budowie garaży portowych i mieszkań dla strażaków na ul. Centralnej, wstawiono futryny okienne i przystąpiono do wykończenia parteru. Przy budowie warsztatów portowych przy ul. Warsztatowej wprowadzono mury do gzymsu i wstawiono okna żelazne.

Przy budowie elewatora zbożowego oraz chłodni śledziowej roboty zawieszono na okres zimowy. Ukończono całkowicie magazyn i biura f-y „Społem“. Przy budowie hangaru Morskiego Instytutu Rybackiego wykonano ściany, konstrukcję dachową i oszalowanie.

Z GDAŃSKA.

Zażyłe stosunki senatu gdańskiego z Berlinem. Wczoraj przybył do Gdańska przywódca „frontu pracy“ Rzeszy dr. Ley. Czy za zgodą rządu polskiego?

Socjalistyczna „Danziger Volksstimme“ została skonfiskowana za artykuł, krytykujący działalność gdańskiego związku aprowizacyjnego.

Posłowie niemiecko-narodowi zgłosili na ręce prezydenta Volkstagu interpelację, w której zapytują senat, czy i na jakiej podstawie wypłacił b. senatorowi narodowo-socjalistycznemu Hohnfeldtowi, przeniesionemu na urzędowe stanowisko do Niemiec, odprawę w wysokości 17 tysięcy guldenów gdańskich. Poza tem interpelanci zapytują, czy senat gotów jest w związku z ostatnią decyzją Rady Ligi Narodów znieść postanowienie, według którego gdańska młodzież szkolna, wysyłana na prace rolnicze, wychowywana jest według zasad stronnictwa narodowo-socjalistycznego.

Dotyczy kontyngentów owoców południowych.

W jednym z ostatnich numerów naszego pisma pisaliśmy o zwyżce cen na pomarańcze skutkiem skoncentrowania większej ilości pozwoleń przywozowych w rękach aukcyj owocowych. Polityka kontyngentowa w tej dziedzinie jest tak znamienna, że trudno się zorjentować, w jakim kierunku ona właściwie dąży. Pomijamy tu względy uboczne, które wpływają na wyróżnienie od czasu do czasu pewnych firm, czy osób. Sądzimy, że te mankamenty z czasem znikną. Pozostanie natomiast **klucz rozdziału świadectw przywozowych, co do którego są pewne zastrzeżenia.**

O ile nam bowiem wiadomo, zasadniczo dzieli się co pewien okres partje zezwoleń przywozowych, przeznaczając 25% aukcjom owocowym w Gdyni, 2 proc. spółdzielniom spożywczym, 25 proc. detalistom-owocarzom i 25 proc. importerom owoców południowych.

Podział ten jest przedmiotem krytyki. O ile już pogodzimy się nawet z działalnością aukcyj, które są sztucznie powoływanymi do życia importerami owoców na większą skalę, a tem samem przyznamy im 25 proc. zezwoleń przywozowych, to za wyjątkiem jedynego bodaj wypadku spółdzielnie spożywcze nie są powołane w żadnym wypadku do występowania wobec zagranicznych dostawców w charakterze importerów owoców południowych. Również niesłuszny jest przydział pozwoleń przywozowych kupcom detalistom, którzy nie mogą sami wykorzystać tych zezwoleń, gdyż jasne jest, że sprowadzanie partyj paruset-kilowych nie kalkuluje się i kupiec w większości wypadków odsprzedaje otrzymane świadectwo.

Bez szkodliwych zmian na rynku owoców południowych dałoby się zaprowadzić zmianę klucza przy rozdziale zezwoleń. Ze względu na koncentrowanie się importu owoców w Gdyni, należy uwzględnić importerów gdyńskich w większej mierze, niż importerów z innych miast. **W Gdyni bowiem winien powstać silny handel, związany z portem.**

Zgromadzenie akcjonarjuszów Banku Polskiego.

Warszawa, 21. 2. (tel. wł.). Dnia 20. bm. odbyło się doroczne zgromadzenie akcjonarjuszów Banku Polskiego. Dłuższe przemówienie wygłosił prezes Koc, mówiąc: — W walce naszej z kryzysem i w dążeniu do podniesienia gospodarczego kraju idziemy drogą wypróbowanych metod, unikając eksperymentów, za które musielibyśmy w przyszłości drogo zapłacić. Szczególnie w polityce monetarnej obowiązują zupełnie określone, znane i niewątpliwe zasady, które u nas będą stosowane.

Uchwalona dywidenda w wysokości 8 zł od jednej akcji 100-złotowej I i II emisji ma być wypłacana, począwszy od 21 lutego br. Na akcje II emisji, pozostające dotychczas w posiadaniu Skarbu Państwa, przypada z tytułu dywidendy 4 milj. zł.

Następnie walne zgromadzenie uchwaliło wniosek rady Banku w sprawie zmiany szeregu artykułów statutu. Na mocy zmiany, kapitał zakładowy Banku zostaje obniżony ze 150 milj. zł do 100 milj. zł.

Przypomnieć należy, że początkowo kapitał Banku wynosił 100 milj. zł.

Stosunek kapitału zakładowego Banku do sumy bilansowej jest wyższy niż w wielu innych bankach emisyjnych, gdyż wynosi przeszło 8 proc.

Anulowanie tranzakcyj zawartych w 1927 r. i otrzymanie od Banku gotówki 75 milj. zł daje Skarbowi Państwa możność uzyskania środków płynnych, co ma doniosłe znaczenie, zwłaszcza w obecnym momencie, kiedy Skarb, zdążając do osiągnięcia równowagi budżetowej, musi posiadać pewne minimum środków obrotowych.

Zmiana artykułu 56 statutu polega na podwyższeniu maksymalnej kwoty udziałów Banku z 25 do 28 milj. zł w przedsiębiorstwach, stanowiących własność Banku oraz w Banku Akceptacyjnym.

Uchwały o zmianie statutu, powzięte na walnem zebraniu, staną się obowiązujące po uzyskaniu zatwierdzenia przez władze ustawodawcze i ogłoszeniu w „Dzienniku Ustaw“.

W końcu walne zgromadzenie akcjonarjuszów dokonało wyborów nowych członków rady, w wyniku których zostali wybrani pp.: Brun, Chłapowski, Morawski, Chrzanowski, Rapacki, Strasburger, Zaleski i Żychliński. Jako zastępcy członków rady wybrani zostali pp.: W. Demby, E. Natanson i A. Ciszewski, a do komisji rewizyjnej pp.: J. Kucharzewski, A. Olszewski, L. Skulski, W. Seydlitz i W. Heinrich. (r)

—::—

Rewizje policyjne u robotników polskich w Niemczech.

Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). W jednej z miejscowości na zachodzie Niemiec dokonano ostatnio masowych rewizyj u robotników Polaków. Podczas rewizyj skonfiskowano numery pisma polskiego, przeznaczonego dla członków polskiego związku zawodowego w Niemczech.

W numerze tym przedrukowany był w odcinku ustęp ze wspomnień Józefa Piłsudskiego p. t. „Jak stałem się socjalistą“.

Rewizje i konfiskaty dokonane były na podstawie donosu, który widocznie później uznano za kompromitujący. Po kilku dniach policja niemiecka chodziła do mieszkań i zwracała skonfiskowane poprzednio numery gazet. (r).

Prasa niemiecka o polskiej polityce zagranicznej.

Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). Prasa niemiecka objawia duże zainteresowanie podróżą ministra Becka do Brukseli. Na ten temat pojawiło się w prasie wiele pogłosek. W konkluzji dzienniki niemieckie stwierdzają, że Polska nie zamierza narazie występować z żadną inicjatywą dyplomatyczną, aby nie powiększać i tak wielkiej liczby planów zorganizowania pokoju europejskiego. Polska spokojnie odczeka wypadków, rozgrywających się na szachownicy dyplomatycznej Europy.

Zaznaczyć należy, że puszczono m. in. wieść, jakoby min. Beck na prośbę Watykanu pośredniczyć miał między Włochami i Anglją. Podstawę do tych pogłosek znaleziono w fakcie, iż król belgijski istotnie brał udział w dojściu do skutku projektu likwidacji wojny afrykańskiej, opracowanego przez ministrów Lavala i Hoare'a. (r).

—::—

Kobiety zapisujcie się do Koła Kobiecego LOPP., ul. Grodzka 25.

Kronika poznańska.

Wykłady na U. P. zawieszone w dalszym ciągu.

Poznań. W czwartek przed południem odbyła się konferencja rektora uniwersytetu poznańskiego z prezesami wszystkich stowarzyszeń akademickich, na której rektor U. P. wskazał zebranym na niewłaściwe metody postępowania młodzieży akademickiej i zakomunikował, że wykłady zostaną zawieszone aż do czasu, dopóki senat uniwersytetu poznańskiego nie otrzyma zapewnienia, że w przyszłości do żadnych zajść nie dojdzie. Bezpośrednio potem odbyła się konferencja prezesów kół akademickich bez udziału władz uniwersyteckich, która jednak nie dała pozytywnego wyniku.

Kwesta uliczna, przeprowadzona na terenie Poznania na rzecz bezrobotnych, przyniosła do dnia dzisiejszego (czwartek) sumę przeszło 19 tysięcy złotych. Do końca bieżącego tygodnia zbiórka przyniesie niewątpliwie sumę 30 tysięcy złotych. Będzie to niezwykły rekord wszystkich dotychczasowych kwest ulicznych. Jaki będzie ogólny wynik składkowania (poza kwestą uliczną) narazie trudno ustalić. W każdym razie ogólnie przypuszczać należy, że składkowanie zamykać się będzie cyfrą w przybliżeniu 150 tysięcy złotych.

„Jungdeutsche Partei“ w Polsce „działa“. W Nowym Tomyślu członkowie miejscowej placówki „Jungdeutsche Partei“ w osobach restauratora Ericha Apelta i rzeźnika Hermanna Schillera dokonali onegdaj wieczorem napadu na swego współziomka Wilhelma Buscha. Napastnicy pozbawili Buscha silnem uderzeniem w głowę przytomności, a potem kopali go, odgrażając się zastrzeleniem. Stróż nocny Musiński przybył Buschowi na pomoc, przychwycił napastników i zaprowadził na policję. Apelt i Schiller czynu tego dokonali na tle zemsty z powodu wystąpienia Buscha z „Jungdeutsche Partei“.

Doniosła uchwała zjazdu burmistrzów. W Kościanie na specjalnym zjeździe burmistrzów i członków zarządów miejskich Borku, Czempinia, Gostynia, Kościana, Krzywinia, Mosiny, Osieczny, Stęszewa, Śmigla, Wielichowa i Wolsztyna uchwalono z dniem 1 stycznia 1937 r. znieść w tych miastach wszystkie jarmarki kramarskie. Uchwała wychodzi z założenia, że jarmarki takie są dla miejscowego kupiectwa szkodliwe i bogacą kieszenie jedynie przyjezdnych żydów. Poza tem uchwalono wystąpić przeciwko handlarzom domokrążnym.

Utrudniona komunikacja autobusowa. W dniu wczorajszym z powodu znacznych zasp śnieżnych na drogach publicznych, wstrzymana została komunikacja autobusowa na linjach: z Poznania do Wągrowca, Chodzieży, Szamotuł i Rogoźna. O rozmiarach zawiei śnieżnej świadczy fakt, że pod Poznaniem ugrzęzły w zwałach śniegu samochody, które musiano wydobywać z niemiłej opresji przy pomocy koni.

— **Okręgowy wydział pedagogiczny Związku Nauczycielstwa Polskiego w Poznaniu** organizuje w porozumieniu z kuratorjum O. S. P. konferencję, poświęconą zagadnieniom racjonalnego kształcenia zawodowego młodego nauczycielstwa, z udziałem przedstawicieli kuratorjum, inspektorów obwodowych oraz prezesów i członków komisyj egzaminacyjnych, w sobotę 22 lutego br. o godz. 10 w lokalu własnym przy ul. Jasnej 11 m. 7.

Drobne wiadomości.

— **Wszechnica królewska** urządza w większych miastach wschodniopruskich tak zwane „Universitätswochen“

— **500 lat uniwersytetu w Heidelbergu.** Od 27 do 30 lipca br. obchodzi Heidelberg uroczyście jubileusz swej wszechnicy.

— **Elektryczna kolej miasta Berlina** przewiozła w roku 1935 ogółem 430 miljonów pasażerów, czyli o 8% więcej aniżeli w 1934 r.

— **Na linji Berlin—Hamburg** dokonano próby pociągu elektrycznego, złożonego z trzech wagonów. Pociąg osiągnął szybkość 205 km na godzinę.

— **Samolot angielski,** należący do 10 eskadry, spadł podczas ćwiczeń. Trzej członkowie załogi ponieśli śmierć.

— **Szef australijskiej eskadry lotniczej** Mac Gregor, który odznaczył się podczas przelotu Londyn—Melbourne, zginął w wypadku na lotnisku w Melbourne.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 21 lutego 1936 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Fortunata i Feliksa.
Jutro: Stolicy św. Piotra w Antjochji.
Wschód słońca o godzinie 7.06.
Zachód słońca o godzinie 17.23.

—::—

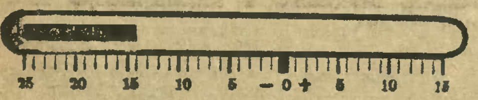
Stan pogody.

SIARCZYSTY MRÓZ I PORYWISTE WIATRY WSCHODNIE.

W południowych dzielnicach Polski utrzymywała się pogoda pochmurna z opadami śnieżemi, pozatem było dość pogodnie o wzrastającem zachmurzeniu w dzielnicach środkowych. Temperatura o godz. 14 wynosiła: +2 st. w Zakopanem, —2 w Katowicach i Lwowie, —5 w Zaleszczykach, Krakowie i Bydgoszczy (wieczorem notowano w Bydgoszczy —10 stopni), —6 w Warszawie i Poznaniu, —8 w Gdyni. Dzisiaj rano w Bydgoszczy panuje silny mróz. Termometr wykazał o godz. 8 rano —14 st. Przewidywany przebieg pogody: W dalszym ciągu mroźno i chmurno z opadami śnieżnemi, głównie na południu i zachodzie kraju. Umiarkowane, chwilami porywiste wiatry wschodnie i południowo-wschodnie.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK
17—23. II. 1936 r.

1) Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska 65, telefon nr. 33 85.
2) Apteka przy Placu Teatralnym, Marsz. Focha 10. telefon nr. 19 62.
3) Apteka Tarasiewicza, ul. Orla 8, telefon nr. 31 46.

—::—

Telefon Pogotowia Ratunkowego 2615.

—::—

— **MUZEUM MIEJSKIE** otwarte codziennie od 9 do 16, w niedzielę i święta od 11 do 14.

Obecnie w Muzeum wystawa „Związku Zawodowych Plastyków Wielkopolsko-Pomorskich“.

—::—

—::—

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś przedstawienie zawieszone z powodu próby generalnej.

W sobotę Teatr Miejski uderza w wielki dzwon sensacji artystycznej. Po starannem przygotowaniu, po szeregu prób pamięciowych i sytuacyjnych, wchodzi na repertuar naszej sceny **„BALLADYNA“** J. Słowackiego w nowej, oryginalnej inscenizacji Jerzego Szyndlera, zmierzającej do wydobycia baśniowego piękna tej fantastycznej legendy, osnutej na tle pradziejów dawnej Polski. Nieśmiertelny czar poezji wieszcza narodu, znajdzie pełen wyraz w interpretacji naszych artystów w osobach pp.: Kałczanki, Morozowiczowej, Motyczyńskiej, Paszkowskiej, Sawickiej, Stajewskiej, Dytrycha, Dzwonkowskiego, Gajdeckiego, Lochmana, Leśniowskiego, Rychtera, Serwińskiego, Szyndlera, Winczewskiego i Ziemskiego. Kolorystyczną część widowiska przygotował Jan Hawryłkiewicz.

W niedzielę wieczorem po raz drugi **„BALLADYNA“** J. Słowackiego.

Ceny zniżone na „PIĘKNĄ RIZETĘ“ obowiązują na niedzielne (23 bm.) przedstawienie popołudniowe o godz. 16-tej. Bilety są już w rozprzedaży.

Czytelnicy nasi mają głos.

Handel zamorski a poczynania Ligi Morskiej i Kolonjalnej w Bydgoszczy.

Z uznaniem należy powitać inicjatywę bydgoskiego zarządu L. M. K. — otwarcia wieczorowych **kursów handlu zamorskiego.**

Zagadnienie handlu zagranicznego, a w szczególności zamorskiego, staje się dla naszego państwa kwestją najważniejszą w walce z kryzysem gospodarczym. Dotychczasowy nasz dorobek w tej dziedzinie jest bardzo mały. Posiadamy własne wybrzeże i własny port Gdynię, lecz jeszcze nie wykorzystaliśmy tych wszystkich możliwości, jakie wypływają z posiadanego wyjścia na światowe drogi morskie. Udział nasz w ogólno-światowym handlu jest minimalny. Do dnia dzisiejszego pomimo gnębiącego nas kryzysu **oddajemy nasz pieniądz w obce ręce,** korzystając z pośrednictwa obcych importerów i eksporterów, nie mogąc zdobyć się na zorganizowanie podstaw **własnego** handlu zamorskiego.

Jeżeli chcemy **uwolnić się od obcego pośrednictwa,** musimy z całą stanowczością wywalczyć odpowiednie miejsce, należne nam w ogólnoświatowym handlu, z którego bezwarunkowo możemy mieć ogromne korzyści materjalne. Lecz aby wywalczyć należne nam stanowisko, musimy stworzyć kadry kupców polskich, którzy mogliby wyprowadzić nasz handel zamorski na właściwe drogi. Zaszczytny obowiązek odpowiedniego wychowania obywateli w tym kierunku wzięła na siebie Liga Morska i Kolonjalna. Właśnie dzięki staraniom miejscowego zarządu L. M. K., który dotychczas był za mało ruchliwy jak na miasto o przeszło 130 000 mieszkańców, kursy handlu zamorskiego zostają otwarte w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, rozwój której jest bezwarunkowo zależny od rozwoju interesów naszego wybrzeża, powinna powitać zapoczątkowanie tego rodzaju kursów i poprzeć je.

Kupiectwo zaś bydgoskie i młodzież winni bezwzględnie wziąć czynny udział w tych kursach, widząc w tem własny, dobrze zrozumiany interes.

Członek L. M. K.

Na przedmieściu Miedzyn potrzebny jest większy gmach szkolny.

Mieszkańcy przedmieścia bydgoskiego Miedzyn wysłali interpelacje do władz w sprawie bolączek i budowy nowej szkoły **Tow. Obywateli i Miłośników przedmieścia,** w którego interesie leży dbać o dobro Miedzyna, ma w swej opiece tutejszą szkołę im. Żwirki i Wigury i w jej to sprawach niejednokrotnie już występowało.

Zarząd Towarzystwa zwrócił się do jej kierownika p. **Hartmana** o kilka danych dotyczących tutejszej szkoły, co tenże chętnie uczynił. I tak na ostatniem zebraniu obywateli referat na temat bolączek i potrzeby budowy nowej szkoły na Miedzyniu. Referent w plastyczny sposób przy pomocy wykresów przedstawił groteskowe położenie szkoły.

Oto kilka danych, które najlepiej mówią za siebie:

Budynek szkolny jest budową starą 2-klasową, obecnie o 5-ciu ubikacjach klasowych, z których tylko 2 ubikacje są normalnej wielkości, pozostałe zaś, z powodu zbyt szczupłej powierzchni przerobiono za mieszkania. Do ubikacyj tych uczęszcza **415 dzieci** i to w następującej kolejności: do klasy I — 72 dzieci, do II — 62 dzieci, do III — 66 dzieci, do IV — 71, do V — 63, do VI — 56, do VII — 25 dzieci. W nowym roku szkolnym liczyć trzeba **przekroczenia liczby 500 dzieci.**

Stan higjeniczny i warunki, w jakich się dzieci uczą, są wprost katastrofalne. Ogromna rozbudowa Miedzynia, zdrowotność starego budynku szkolnego, jak i bezpieczeństwo dzieci (klatki schodowe są z drzewa, bardzo wąskie i zawiłe) przemawiają za budową nowej szkoły, a nie przebudową starego budynku.

Szkołę starą użyć można na salę gimnastyczną i ochronkę, których brak się odczuwa i na salę zebrań dla organizacyj szkolnych i pozaszkolnych.

Dalszą bolączką, która bezzwłocznie powinna być usunięta, to **ustępy szkolne.** Na ogólną liczbę uczęszczających dzieci, 197 dziewcząt są 2 ustępy, a na 218 chłopców — 3 ustępy, co najlepiej świadczy o stanie higjenicznym i co się dziać może w tych warunkach podczas przerw.

Całe obywatelstwo Miedzyna zwraca się z gorącym apelem do kompetentnych władz o usunięcie braków i **wybudowania nowej szkoły,** która dałaby lepsze warunki nauczania, — higjeniczne i pod pewnym względem moralne.

Nowe ogniwa

w łańcuchu składek na rzecz młodzieżowych warsztatów pracy przy Chrześcijańskiej Lidze Pracy.

Złożyli po 3,— zł i wzywają:

Firma „Tornedo“ (fabryka rowerów) — pp. budown. Jażdżewskiego i firmę „Torpedo“ (szlifiernia cylindrów, ul. Zduny).

P. mgr. Paździerski — pp. Władysława Przywarskiego (Paderewskiego 14), Stanisława Cylkowskiego (dyr. firmy „Hadroga“), aptekarza Rochona i Stefana Siudzińskiego (ul. Lipowa).

P. Wiktor Hohmann („Catania“) — pp. M. Kojtkównę (ul. Gdańska), Kurowskiego (Św. Jańska), Górecką (restauracja Kapuściska), Burdajewicza (probiernia, ul. Jagiellońska 2).

P. Stanisław Hamulski — pp. Siwczyńską (Gdańska 67), firmę Pe-Wu (Wł. Siwczyński), Tyszko (skład kolonjalny, Gdańska 67), Glatza (mistrz fryzjerski).

P. Wasielewski (skład rowerów) — pp. Jana Heidnera (skład konfekcji, Rynek M. Piłsudskiego), Piotra Nowackiego (Rycerska 9), Willego Jahra (Nakielska 89), F. Lewandowskiego (skład żelaza, Dworcowa nr. 50), L. Marderwalda (Racławicka 6), P. Tucholskiego (kawiarnia Atlantic, Dworcowa 50).

P. Rybka (mistrz fryzjerski) — mistrzów krawieckich pp. Stefana Prędkiego, Paradowskiego, Krokowskiego i Frątczaka.

—::—

— **Karne przesiedlenie?** Na podstawie paragrafu 49 („dla dobra służby“) długoletnia urzędniczka pocztowa p. **Jadwiga Grochecka,** głośna działaczka socjalistyczna, została z bydgoskiej Izby Kontroli Rachunkowej przeniesiona na posadę „pomocnika pocztowego“ w Pinczowie (Ziemia Kielecka).

— **Na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą** złożyli: inż. Woliński zł 2,—, St. Radziński 2,—, Szuberga 2,—, W. Pierzchalska 2,—, J. Zientara 2,—, Z. Laskowski 2,—, Kl. Klewenhagen 2,—, Fr. Bąk 1,50, W. Syntkówna 1,—, L. Redmanówna 1,—, St. Wodecki 0,50, J. Koziorowski 1,—, E. Zaleski 0,50, I. Bąk 0,50, J. Milaszewski 0,50, M. Szuperówna 1,—, L. Killman 6,—, Cz. Mossakowski 5,—, firma A. Marciniak 10,— Razem zł 43,50.

— **Dekoracja krzyżem „Zbrojnego Czynu“ Wojskowej Straży Kolejowej** zasłużonych członków oddziału bydgoskiego odbędzie się dnia 22 lutego o godz. 20-tej w Kasynie Kolejowym przy ul. Zygmunta Augusta. Po uroczystości odbędzie się wieczór towarzyski.

— **Podczas uroczystości weselnych** w domu państwa Tepperów ściśłe grono rodzinne zebrało składkę talerzową na budowę Domu Katolickiego w parafji św. Trójcy. Zebrano 100 (sto) złotych. Vivat sequens!

— **Stowarzyszenie hodowców drobiu rasowego i gołębi,** założone 1891 r. w Bydgoszczy donosi, że ostatni dzień do zgłoszenia eksponatów na **wielki pokaz** drobiu, gołębi rasowych, pocztowych, ptactwa ozdobnego i królików, który odbędzie się w dniach od 7—9 marca w salach „Starej Bydgoszczy“, ulica Grodzka 14-16 **upływa 25 lutego br.** Wszystkich hodowców drobiu, którzy swoich eksponatów dotąd nie zgłosili a w pokazie udział brać zamierzają, prosimy bezzwłocznie zgłosić się pod adresem B. Huth, ul. Grodzka 14-16. Na pokaz dotychczas zgłoszono dużo cennego materjału i to przez pierwszorzędne hodowle krajowe.

Znowu konfiskata!

Starosta Grodzki bydgoski zajął wczorajsze wydanie „Dziennika Bydgoskiego“ na podstawie postanowień prawa prasowego (?!) **za artykuł na stronie pierwszej** p. t. „Czy premjer Kościałkowski nie rozumie znaków czasu?“ od słów „tymczasem dokonuje się“ do słów „Sejm i Senat“ i od słów „ten stan rzeczy“ do słów „musieli słuchać“.

Szkoda, że nie podano zaraz **paragrafu,** któryby prawnie uzasadnił powyższą konfiskatę.

To, że pod doręczonym nam nakazem zajęcia pod pieczęcią urzędową **niema podpisu** urzędnika, który polecił nasz „Dziennik“ skonfiskować, nas nie dziwi, gdyż od pewnego czasu tego rodzaju zarządzenia otrzymujemy **bez podpisu!**

— **Ślub.** We wczorajszy czwartek o godzinie 4 po południu pobłogosławiony został w rzęsiście oświetlonym kościele parafjalnym w Aleksandrowie Kujawskim związek małżeński pomiędzy panną Heleną Kucharską, znaną i cenioną obywatelką miasta Bydgoszczy, byłą właścicielką cukierni przy ul. Długiej i Gdańskiej, a przemysłowcem p. Franciszkiem Klinowieckim z Bydgoszczy. Do licznych życzeń przyłącza się także redakcja naszego pisma.

— **Panu dyrektorowi Kitkowskiemu** za łaskawe bezpłatne użyczenie nam **kina „Kristal“** na urządzenie koncertu muzycznego w dniu 16 lutego br. oraz kapelmistrzowi orkiestry **„KPW.“** p. Schulzowi i dyrygentowi zespołu muzycznego instrumentów serbskich **„Bis“** p. Szumańskiemu za wykonanie tegoż koncertu z doskonale dobranym programem muzycznym i za przeznaczenie czystego dochodu z koncertu **na rzecz Chrześcijańskiej Ligi Pracy,** składamy na tej drodze nasze najserdeczniejsze „Bóg zapłać“.

Zarząd Chrześcijańskiej Ligi Pracy.

—::—

— **Doroczna wystawa Związku Pań Domu** odbędzie się w dniach od 31 marca do 5 kwietnia. Firmy zainteresowane w udziale, uprasza się o składanie pisemnych ofert na stoiska do sekretarjatu Z. P. D., Cieszkowskiego 4, do 10 marca br. — W poniedziałek 24. II. o godz. 17-ej pokaz kulinarny w Gazowni Miejskiej.

— **Na dobry cel przedstawienie kinematograficzne.** W piątek, dnia 21 lutego br. o godzinie 15-tej odbędzie się w sali kina „Kristal“ przedstawienie szkolne filmu p. t. **„Katarzynka“.** Wstęp na parter 25 groszy, balkon 50 groszy. Całkowity czysty zysk przeznaczony **na warsztaty młodzieży bezrobotnej** urządzone przez **Chrześcijańską Ligę Pracy.**

Berlin i Rzym pracują...

(Ciąg dalszy).

munikaty zapewniają, że **wizyta ta ma charakter prywatny,** a pretekstem jest z reguły polowanie. Polowanie jednak. nie będąc w niezgodzie z dyplomacją, często da się z nią połączyć.

Widzimy to z pewnością i teraz pomimo różnych nieprzyjemnych incydentów, które zaszły między Polską a Niemcami, że **wzajemne stosunki pozostają nadal ścisłe“.** W tym samym artykule „Journal des Debats“ stara się ustanowić **związek pomiędzy niedawnem spotkaniem gen. Goeringa z włoskim ministrem lotnictwa Pellegrinim a czwartkową konferencją ambasadora Wysockiego z Mussolinim.** „W Berlinie chcą zawsze przegrodzić Europę — pisze **„Journal des Debats“** — pewnego rodzaju **tamą niemiecko-polsko-węgiersko-włoską.**

Dążenie to było niezawodne na drugiem miejscu, za próbami **przeciągnięcia Anglji na stronę Niemiec,** nie tracono go jednak nigdy z oczu i Niemcy odwołują się do niego jedynie zawsze wtedy, kiedy Anglja zdając sobie sprawę ze znaczenia zbrojeń niemieckich, **okazuje pod adresem Berlina mniej ustępliwości“.**

Wysocki u Mussoliniego.

Rzym, 21. 2. Mussolini przyjął w środę ambasadora polskiego Wysockiego.

*

Porozumienie niemiecko-włoskie w ramach polityki uprawianej przez Niemcy i Włochy jest koniecznością dla obu państw. Na przeszkodzie stoi jednak Anglja, której żadna ze stron nie chce się wyrzec. Nim ta trudność nie zostanie usunięta, o wspólnej polityce niemiecko-włoskiej niema mowy.

Koło wyspy Alsen natrafiono wczoraj na rozbity niemiecki statek motorowy „Hulda“, który przypuszczalnie uległ katastrofie podczas burzy w ciągu ostatnich dni. Załoga statku **składała się z kapitana i jednego marynarza.** Dotychczas brak o nich wszelkiej wiadomości.

Olbrzymie straty.

Sofja, 21. 2. (PAT). Szkody wyrządzone ostatnio przez ostatnią śnieżycę w Bulgarji sięgają sumy 20 miljonów lewów. Ilość ofiar ludzkich, łącznie z katastrofą kolejową na stacji Stara Zagora **przekracza 100.**

Wznowienie ofenzywy włoskiej.

Rzym, 21. 2. (PAT). Włoski komunikat wojenny nr. 131. Marszałek Badoglio telegrafuje: Pierwszy korpus armji **wznowił ofenzywę w kierunku południowym.** Lotnictwo nieustannie **niepokoi nieprzyjaciela.** Na froncie somalijskim nie zaszło **nic godnego zanotowania.**

Wizyty dyplomatyczne.

Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). Jak się dowiaduje Agencja „Iskra“, oprócz zapowiadanych już wizyt ministra spraw zagranicznych J. Becka w Brukseli i w Londynie, toczą się obecnie rozmowy dyplomatyczne nad ustaleniem terminu podróży ministra Becka do stolicy Jugosławji—Białogrodu.

Poza tem przewidziane jest w miesiącach wiosennych złożenie rewizyty w Budapeszcie przez premjera Kościałkowskiego. Podróż prezesa Rady Ministrów do stolicy Węgier miałaby na celu oddanie wizyty, złożonej rządowi polskiemu przez premjera węgierskiego gen. Goemboesa w dniach od 19 do 21 października 1934 r.

Również jeszcze wiosną rb. złożyłby rewizytę w Warszawie premjer i minister spraw zagranicznych Belgji p. van Zeeland. (r)

— **Chcesz się prawdziwie bawić?** Idź na zabawę karnawałową 8 drużyny harcerskiej im. Wł. Jagiełły w sobotę 22 bm. w auli Szkoły Dokształcającej (ul. Konarskiego).

Ze sportu.

KANADYJCZYCY BIJĄ KANADYJCZYKÓW 12:9.

Norymberga. W Norymberdze w obecności 8 tys. widzów odbył się mecz hokejowy pomiędzy dwiema drużynami kanadyjskiemi, wchodzącemi w skład olimpijskiej reprezentacji hokejowej Kanady. Zwyciężyła drużyna wschodniej Kanady w stosunku 12:9 (2:4, 5:1, 5:4).

POLSCY HOKEIŚCI PRZEGRALI W BERLINIE.

Berlin (PAT). W berlińskim pałacu sportowym rozegrany został wczoraj wieczorem mecz hokejowy pomiędzy kombinowaną drużyną berlińską, a reprezentacją hokejową Polski.

Zwycięstwo odniosła drużyna niemiecka w stosunku 1:0. Jedyna bramka dnia padła w pierwszej tercji. Mimo przewagi Polaków nie udało się im wyrównać.

W SOBOTĘ CIEKAWY MECZ HOKEJOWY W BYDGOSZCZY.

BKS. POLONJA SPOTKA SIĘ Z K. S. POMORZANIN.

W sobotę, 22 bm. o godz. 16-tej odbędzie się na ślizgawce Polonji ciekawy mecz hokejowy o puhar dyr. P. U. W. F. pomiędzy drużynami BKS. Polonja a K. S. KPW. Pomorzanin z Torunia. Zawody zapowiadają się niezmiernie interesująco, gdyż Polonja będzie się starała niewątpliwie o rewanż za porażkę z KPW. odniesioną w Toruniu.

SZWECJA ZWYCIĘŻA RÓWNIEŻ WĘGRY.

Hamburg. W drugim dniu międzynarodowego turnieju hokejowego w Hamburgu Szwecja odniosła drugie zwycięstwo, bijąc Węgrów 1:0 (1:0, 0:0, 0:0).

Niepokój w Hiszpanji.

Madryt, 21. 2. (PAT). W Kartagonie nieznani sprawcy podpalili siedzibę „Action Popolar“, **uprzednio oblawszy budynek naftą. Pożar ugaszono.**

W Huolva sformował się pochód w dzielnicy robotniczej. Manifestanci **zdemolowali lokale faszystowskiej „Falangi Hiszpańskiej“** oraz partji radykalnej, poczem pod wpływem przywódców rozeszli się. Minister spraw wewnętrznych Amos Salvador zapowiedział zniesienie stanu wyjątkowego, oświadczając, że w całej Hiszpanji panuje całkowity spokój.

Monarchiści opublikowali odezwę, w której **deklarują lojalną współpracę z rządem** w imię dobra Ojczyzny, pomimo, iż są, jak głosi odezwa — **„nieprzejednanymi wrogami nowego rządu i ustroju republikańskiego“.**

Zamiary Azany.

Madryt, 21. 2. (PAT). Premjer Azana w wywiadzie, udzielonym wczoraj przedstawicielom prasy oświadczył, że nowy rząd jest stronnikiem **utrzymania obecnej konstytucji republikańskiej.** Chcemy przedewszystkiem — mówił premjer — aby panował porządek. chcemy pokoju i sprawiedliwości społecznej. Rozpoczniemy pracę od usiłowania wprowadzenia **równości podatkowej,** pracować będziemy nad **rozstrzygnięciem sprawy rolnej** i zagadnień ochrony pracy. **Ogłosimy amnestję,** ale musimy z tem zaczekać na kortezy, które uchwalą ustawę. Sądzę, że kortezy uchwalą szeroką amnestję już 16 marca, nazajutrz po ukonstytuowaniu się.

Premjer Azana dodał, że rząd zamierza **rządzić bez udziału socjalistów,** ustalając program reform, stanowiący minimum, które będzie wykonane.

—:—

Śnieżyca w Niemczech.

Berlin, 21. 2. (PAT). Nocy ubiegłej spadły olbrzymie **śniegi na całem Pomorzu niemieckiem.** Skutkiem olbrzymiej śnieżycy zawiane zostały okoliczne drogi oraz koleje, co spowodowało wielogodzinne opóźnienie komunikacyjne. Do wyciągania niektórych pociągów **musiano użyć trzech lokomotyw.** Uruchomiono również pługi odśnieżne. Pociąg pośpieszny z Berlina do Hamburga **przybył ze 100-minutowem opóźnieniem.**

Nieszczęśliwy wypadek w poselstwie japońskiem.

Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). Osobisty sekretarz ministra japońskiego w Warszawie p. Sato wyszedł na strych domu poselstwa, aby wyznaczyć miejsce na przeprowadzenie windy. Przechodząc przez nieoświetloną część poddasza p. Sato wszedł na szybę świetlną, będącą sklepieniem sali recepcyjnej poselstwa. Cienka szyba nie wytrzymała ciężaru i p. Sato runął na podłogę z wysokości 2-go piętra. Doznał on ciężkich obrażeń i przewieziono go do lecznicy Omega. (r).

Czas zamówić „Dziennik Bydgoski“ na marzec.

Przekaz poniższy należy wyciąć w miejscu określonem kropkowaną linją, wypełnić i wraz z pieniędzmi oddać na poczcie. Należy to uczynić wcześnie, już do 25 lutego rb., aby zagwarantować sobie regularną dostawę „Dziennika Bydgoskiego“ bez jakiejkolwiek przerwy na miesiąc marzec.

1	PRZEKAZ ROZRACHUNKOWY 2	DOWÓD NADESŁANIA PRZEKAZU OBRACHUNKOWEGO 3
Na zł. 3 gr. 34	Na zł. 3 gr. 34	Na zł. 3 gr. 34
Imię, nazwisko i adres wpłacającego:	złote słowami: Trzy gr. 34	Odbiorca:
	Odbiorca: DZIENNIK BYDGOSKI	DZIENNIK BYDGOSKI
	Poczta Bydgoszcz 1	Bydgoszcz 1
Nr. rozrachunku: 1	Nr. rozrachunku: 1	Nr. rozrachunku: 1
Dzień wpłaty	Nr. wpłaty .... Dzień wpłaty (podpis przyjmującego) Stempel okręgu	Nr. wpłaty .... (podpis przyjmującego)

Pełna tabela loterji

1-szy dzień ciągnienia 1-szej klasy 35-ej Loterji Państwowej

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Po zł. 5.000 na nry — 142427 179324.

Zł. 2.000 87411 12495 135281.

Zł. 500 — 26355 82783 101833 120379 143140.

Zł. 400 — 18996 29390 114680 122577 124680 153019 154052 169127.

Zł. 200 — 26393 46550 48191 98735 107864 110262 118089 145830 169483 178892.

Zł. 150 — 196 998 11762 28708 42935 48150 51628 60136 61226 61552 63509 65678 73562 97524 100657 101530 102987 118854 122469 133071 142432 166156 173450 179582 179626 182381.

Wygrane po 100 zł.

226 1182 486 756 848 2090 94 506 3728 5686 796 991 96 6609 34 879 941 7099 606 980 8336 9151 549 653 777 850 923 10183 293 513 754 874 11437 624 787 12116 446 790 13350 776 14065 199 345 75 658 991 15046 234 926 16059 82 444 17306 90 18057 515 19706 898 967.

20313 725 806 21096 415 568 771 853 976 22272 87 332 23115 440 581 24222 514 750 25036 136 424 686 26099 152 84 527 721 818 968 27363 546 898 919 44411 45520 905 46124 719 59 67 47575 48067 191238 320 444 49110 31 397 438 606 969.

50555 51112 93 487 862 52030 967 55549 56166 329 460 96 765 78 880 57364 58058 528.

Po 100 zł. n-ry: 60136 335 438 75 613 800 61011 331 552 812 51 979 62170 351 63224 436 64011 65244 899 66465 639 823 67010 223 30 445 893 68246 69017 599 70355 520 633 920 71598 861 933 72283 873 73023 210 74090 114 958 75750 820 79 76067 243 500 667 77146 47 401 626 78075 79692 80285 597 750 81007 101 77 414 82018 514 29 892 83132 61 742 84268 820 85071 323 454 612 62 747 831 86142 87026 148 414 88262 363 468 531 89303 93 90259 334 94 760 71 91379 87 482 92364 419 596 794 889 93281 92 329 488 657 741 76 79 94008 10 18 273 400 95025 342 51 857 97922 98629 50 803 99017 299 544 783 958 100110 112 743 101351 456 530 68 102652 103463 537 644 717 971 104175 106434 742 854 955 107714 108526 742 110033 39 150 262 3466 111143 496 665 112005 138 762 113352 405 538 80 634 822.

114024 254 417 840 917 115073 523 609 969 116107 202 390 468 814 25 117042 511 118331 537 119274 397 120370 547 761 828 121510 715

122448 75 952 123060 707 126092 562 127710 128523 829 129365 66 674 999 130568 986 131047 184 510 644 731 132049 179 407 534 80 906 91 134308 473 541 707 135139 767 86 136075 152 686 811 929 137211 66 419 758 138284 139349 588.

Po 100 zł. na n-ry: 140093 206 409 819 141007 430 142052 753 813 143217 307 427 144113 80 383 928 145449 754 1683 965 147512 649 148173 510 498 670 765 997 149125 264 541 807 89 150239 468 885 151220 435 83 774 938.

28052 55 240 868 970 29343 940 30073 260 80 31762 812 32106 90 381 546 33400 712 34084 229 466 965 35747 36006 705 37403 39504 71 716 50 820 901 32910 574 711.

40031 610 42212 372 612 43766 865 152398 556 891 153850 154372 578 990 155146 72 496 889 90 156083 219 71 157482 960 158501 913 159223 675 160226 414 161311 457 930 162342 452 968 163303 737.

165.224 166640 843 167.608 169.496 169.455 58 915 170 899 171.403 19 538 680 931 172.154 450 861 992 173.137 235 767 174.145 213 175.048 191 606 942 99 176.528 177.331 708 64 178.116 641 904 179 030 558 82 743 864.

180539 626 69 833 918 74 181.625 944, 182.207 445.857 183.335 481 649 789 833 992 184.616 784 185.118 273 985 186368 71 400 5 504 635 188035 239 626 189285 661

190196 217 191959 193257 194003 35 176 209 19 51 677 783 979.

Wygrane po 50 zł.

113 202 50 62 614 1055 148 94 491 539 803 04 2058 234 495 626 887 3500 50 52 63 618 58 810 919 4131 608 56 727 956 85 5089 304 71 465 538 6166 281 382 408 12 27 773 989 7300 784 861 8200 507 31 748 835 998 9004 231 519 728 73 10154 647 11088 139 93 285 436 624 71 77 730 39 943 12241 707 976 13062 216 663 768 803 68 910 28 14099 510 687 728 15031 270 324 475 723 969 16136 87 90 94 386 740 17061 472 84 648 752 76 18269 375 532 48 662 952 96 19208 36 524.

20259 436 798 21119 48 325 51 909 91 22100 89 506 695 732 92 800 27 23175 400 527 99 612 742 934 24053 230 330 428 98 557 777 860 25119 645 64 813 26075 172 643 55 27005 72 98 484 682 825 967 28156 93 398 593 741 872 29101 236 478 846 30054 670 822 947 98 31312 36 745 32223 883 939 33181 525 617 785 825 918 98 34113 203 74 303 35338 512 884 36051 177 79 367 88 405 726 830 37050 204 546 632 338192 410 524 36 828 952 39104 381 563 605 935 56 71.

40044 61 63 70 240 71 554 715 67 41018 47 350 410 12 877 983 42287 361 443 89 507 82 676 817 43350 806 959 44211 516 916 86 45050 292 93 488 902 46675 87 721 947 80 86 47256 371 696 48028 401 670 920 49143 273 445 688 50625 75 987 51034 286 370 430 632 899 52091 572 662 821 53077 163 408 97 513 656 863 937 54337 837 55251 316 70 692 937 56818 932 57010 243 412 891 58 144 202 42 308 36 542 645 95 721 953 70 59155 380 865.

Po 50 zł. na n-ry: 61253 488 682 702 77 62145 266 71 439 531 63593 824 64047 165 258 596 687 65430 36 709 956 66060 211 343 67146 61 285 314 520 785 818 923 68035 79 446 82 639 891 69148 212 507 55 793 70080 207 10 69 387 422 596 636 80 780 911 71154 55 254 562 689 959 72591 606 892 925 36 73525 85 94 696 703 96 886 74543 87 632 708 85 938 75745 76077 1593 256 365 559 75 636 98 853 77017 318 648 78104 468 623 25 999 79274 389 497 557 8700 80083 143 400 29 644 818 81590 604 754 82385 517 730 76 810 81 83047 78 88 116 344 626 848 80 84275 435 991 85069 86111 79 234 331 73407 51 87291 535 753 97 912 88003 148 62 367 484 96 579 706 43 877 914 89192 225 400 8 988 90056 056 77 92 157 206 530 43 960 72 91146 32024 80 116 662 92 779 888 93065 83 122 61 71 449 58 744 53 873 87 89 94607 813 16 978 95430 647 803 96183 417 538 903 97685 725 40 98052 107 241 79 375 685 921 99152 403 530 664 764 824 100136 431 989 101049 112 79 840 404 25 63 620 949 102099 728 970 103074 219 35 44 99 599 699 727 104122 93 287 341 694 708 815 964 70 105009 156 292 321 858 79 106029 266 503 715 65 107205 33 342 445 47 648 59 805 49 108198 356 93 580 774 109487 558 68 742 60 857 903 35 65 110337 91 600 20 762 856 111479 679 112276 307 87 429 56 518 62 751 113147 280 573 714 919 22 60.

114018 121 326 620 770 891 997 115418 77 89 603 880 116040 81 232 77 349 450 589 790 815 975 117118 88 269 615 27 777 923 118407 602 925 119163 453 547 887

120518 81 685 793 906 47 50 64 121294 766 894 927 122303 528 59 650 901 123024 614 124070 277 396 546 719 803 38 125126 201 365 81 421 77 97 636 51 87 701 35 800 929 126150 376 611 775 947 72 127007 534 606 813 52 933 129166 214 406 592 700 808 30.

130002 89 97 219 86 667 735 998 131021 99 167 550 51 603 758 132125 238 369 461 575 777 803 10 31 910 133416 722 879 134136 84 300 25 487 526 52 615 853 81 984 90 135059 283 322 82 415 136156 980 137053 66 71 93 250 588 631 47 787 97 964 138102 235 90 552 609 933 139105 85 347 601 15 16 33 726 969

140414 866 141012 231 54 401 696 850 142068 102 90 631 943 62 143074 412 43 90 681 893 94 99 927 144253 387 419 888 145117 629 769 146195 415 27 655 769 147011 94 680 82 780 839 932 148001 327 611 47 828 89 972 149112 426 539 719 87 803 906 92 150005 94 678 777 876 151151 345 419 679 714 152042 77 175 308 643 90 946 153057 434 791 823 54 65 154009 106 211 37 387 484 745 70 155414 29 70 646 95 156437 41 562 909 82 157090 357 437 614 853 916 158181 306 51 934 159315 575 629 57 975 89 160606 762 848 50 161199 233 62 865 94 162065 118 293 404 70 544 805 904 163026 35 43 410 607 786 827 164579 629 760 75.

165.157 519.777 166018 59.718 167.087, 510.77 613.168.085 686.72 904. 8, 79, 169.930,42, 170.354 42. 171.011 174, 553, 60 ,678, 172.09. 137, 853 906, 52 173.079 245 398 784 91 935 174.374 559 795 99 175.053 215 57 352 64 80 933 87 177.345 47 562 743 867 75, 178.403 567 645 179.159 320 44 452 586 682 87 921 64

180.115 348 848 187.208 31 182.094 180 839 183.022 335 426 606 753 64 923 184.671 772 821 968 185.101 350 901 70 186.263 427 566 959, 187091 103 224 81 4888 517 96 686 797 188.317 665 986 189.296 468 640 921.

190.812 191 084 228 94 935 55 192.069 74 133 74 368 93 730 803, 193.065 107 75 253 194.066 110 21 296 704 935.

III i IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała wygrana dzienna 25.000 zł. padła na nr. 136925.

20.000 zł. nr.: 184842.

10.000 zł. nr. 81677.

2.000 zł. nr.: 59666 131549 187022.

1.000 zł. nr. nr.: 42591 45479 62151 157623 189697.

500 zł. nr. nr.: 38712 68180 82149 100161 107898 117931.

400 zł. nr. nr. 36023 71424 94917 96078 102220 102634 111027 173955.

200 zł. nr. nr.: 14034 36933 44779 48153 50341 69660 104101 123344 141047 158602 160633 164647 165425.

150 zł. nr. nr.: 6928 8960 9604 14283 15219 15812 19033 30357 40919 42681 46366 49215 53970 52575 57182 61632 74143 76477 76692 91377 102761 112109 113511 131016 132381 134655 146911 148868 148981 149013 158901 165881 173924 174772 184763 190134

Wygrane po 100 zł.

144 1169 395 98 963 2031 305 489 621 828 953 3218 428 88 770 4669 945 84 5651 6447 7025 164 413 741 8040 160 10354 86 550 95 906 11150 532 622 45 12180 758 936 13487 775 81 840 69 14054 364 470 521 740 860 151106 51 792 851 16258 427 68 17033 156 546 659 780 18212 632 987.

20371 558 93 21506 22179 422 92 720 871 971 23770 847 24117 25769 868 948 26131 57 500 704 47 27040 211 28103 293 520 29000 46 161 937 30027 622 725 30 31590 661 731 32539 93 33062 89 133 272 307 796 34259 471 507 635 35941 36152 953 37722 833 41 914 38321 687 39124 322.

40265 323 41156 751 42414 43037 137 44169 96 45111 46670 48006 975 49428 650 955 51383 568 881 52456 818 53832 42 68 55237 43 935 56514 57083 313 871 932 58376 515 662 924 59188 402 84 892 60107 410 516 55 61759 62581 715 64434 847 65042 115 213 433 508 611 51 707 83 67729 987 68022 641 919 70025 461 866 71358 72135 652 77 73465 879 75315 894.

306 876 1545 861 2602 789 3226 770 932 4448 6417 891 7789 931 8344 448 787 893 927 9418 660 10322 719 844 11572 12238 557 617 709 13185 218 506 15168 311 508 16103 96 367 17116 18568 20334 446 621 21334 412 737 22136 222 23028 660 83 24186 875 26119 371 27149 ?27 744 57 28074 91

30264 542 31961 32482 33175 301 509 819 56 36120 398 510 37024 223 31 310 564 40133 234 735 41582 859 979 42001 206 45268 747 46115 57 912 47450 694 48011 923 49072 293 345 48 91 641 50080 764 51029 54203 58701 855 936 59373 734 894 60616 62639 709 63142 459 69 512 660 874 64064 891 65109 66286 388 68077 882 69147 368 70023 131 346 932 71831 72501 59 712 74141 558 636 941.

77033 78593 724 80783 81083 576 82756 83650 84360 998 85059 670759 86203 18 76 2926 87852 88641 865 89 374 783 90468 91557 92483 753 847 94476 95004 18 105 96269 98518 99467 841 101097 103156 445 617 135 104510 73 105228 640 899 914 107142 711 108229 304 992 111029 60 157 112 172 773 113411 952 114221 115559 624 116129 213443 660831 118104 947 119630.

120207 30228 121383 460773 122331 430 820 123599 124017 21 125862 126004 498 541 748 128798 129130 130981 133486 720 134569 737 135662 96496 136477 839 75 137279 138253 598893 139283 336 76 494 140009 660 891 141880 142262 357 143299 144005 109 271 389 145200 148031 90 575 149532 685 770 811 150186 371 695 767 151903 152529 682 153360 622 731 44 154721 803 155020 326 698 1568534 944 157077 265 450 561 159328 830 160432 161051 464 781 162017 136 286 164677 785 165745 166 147 952 168737 170222 582 758 171633 172618 962 173463 174556 956 94 175919 176372 521 178777 81 1789588 180526 739 181155 212 68 667 890 182228 183449 837 184376 463 785 186612 189307 190902 191171 76 452 97 98 62439 194956.

158 903 38 1141 514 2672 896 4107 639 921 77603 9594 975 10008 50 411 563 854 11223 785 12457 533 13160 14147 15421 638 16577 989 17092 18397

20319 21176 980 22224 453 23544 79 24324 25479 28290 305 417 533 29640 726 738 30032 303 532 40 31624 32158 33144 397 35376 36369 587 37385 388042 39273 857

40204 06 41123 42224 685 44060 102 758 45138 47033 407 48362 790 947 49967 50564 51289 972 52053 53235 905 54065 56616 57262 58052 828

61368 62493 508 64436 65012 111 357 66516 67229 68487 593 815 69806 70579 73843 74180 437 898 75534 655 76183 911 77647 834 79265

81026 382 661 85289 86221 666 88274 89680 892 90555 82 91218 571 92777 703 93559 625 95737 96504 761 97439 869

103256 104026 783 105189 359 81 499 106034 143 109054 241 967 110500 113020 171 613 114185 488 115747 116426 555 118117 601 119921

120509 938 121116 313 926 122316 124167 958 126319 76990 127455 82633 129190 421 130479 131083 971 132855 77 133672 134334 933 135367 867 136509 137479 139538 67

140815 982 141758 143151 287 580 667 144041 145046 651 147035 148309 15036 151420 153022 974 154743 937 158314 159264 565

160340 729 161012 163523 164165 165160 539 989 167015 384 168789 169 104 261 16904 261 170 2888 171851 172280 602 173627 174254 175491 612 177582 178340

180219 769 182350 183024 358 864 184036 609 80 185451 645 186679 187 240 554 188332 35 189312 61 193021 51 194140 969

Wygrane po 50 zł.

76297 638 951 77018 167 214 78166 592 821 80585 716 60 81488 547 974 82057 456 669 83380 568 84046 84 85055 3 6052 658 87106 76 88124 403 595 857 89426 634 90240 856 85 996 91009 193 401 70 92227 94 728 93037 508 923 94620 60 591 95493 545 96029 243 399 688 902 97559 803 98139 240 939 99150 479 714 100040 430 502 688 93 713 102710 81 103233 753 104137 238 62 867 105127 106276 810 71 968 107496 108224 494 673 1091041 175 268 71 346 483 795 110239 392 738 111549 -112537 92 754 113081 324 99 459 702 114575 116336 47 66 411 835 117119 319 30 613 810 118035 64 229 8506 694 897 119115 685.

120118 266 664 121558 122035 686 842 123377 986 124476 519 125011 126774 946 127582 128441 821 920 129415 130117 46785 886 95 991 131417 132028 400 44 646 133044 408 908 134057 493 510 135421 742 136857 930 137490 139510 724 140505 141585 142380 745 143486 705 66 144529 145225 988 146333 80 576 888 147150 910 47 148431 593 936 150209 446 663 716 871 978 151691 152495 966 153616 896 941 154420 657 949 155405 512 864 936 156944 157479719 868 158434 717 159361 550 160873 161404 605 162062 224 78 669 164015 98 208 313 165165294 752 167324 418 548 168265 746 169407 973 170277 677 171160 614 37 942 173274 872 94 174134 545 791 93 175780 89 855 75 176287 548 177016 437 56 948 178290 470 783 843 967 179077 151567 613 180533 608 860 181121 83 333 596 182238 44 82 658 183724 184026 185149 931 186016 113 83 7136 586 746 946 1882111 53 640 58 189163 603 190034 370 926 191679 730 917 192029 71 193180 194740.

493 689 805 984 1256 71 2095 194 387 3830 4065 5604 92 6026 561 889 71783 17 8165 9350 6146 768 10603 781 11252 394 12987 13853 55 14552 98 15007 138 691 16218 482 649 713 17902 91 1815 486 6171 913 19925

20112 208 348 2046 22257 812 23133 246 957 94 4261 851 25086 312 34 651 26235 385 584 908 27268 361 681 753 28181 221 29581 925 30057 193 31470 32189 288 463 700 33833 34269 336 792 827 35 941 36102 241 639 762 913 38139 39059

40297 563 42081 43498 44479 45452 46366 548 62 683 47178 296 48097 414 49148 85 665 768 50406 645 990 51800 52290 557 53188 365 414 628 31 930 54608 55885 921 56903 57041 58366 567 59582 612

65993 66003 67064 939 69228 405 618 70184 791 71054 607 72823 73409 41 635 997 74312 423 76620 77636 904 70368 81 870 80 79324

80144 211 81074 266 82782 83224 386 621 84356 439 689 982 85411 86594 614 85 898 87978 88622 62 89427 578 919 91073 673 893 915 92551 725 93240 337 601 742 80 94597 623 52 95736 960 155 779 842 97247 530 98094 754 99188 546 60154 100271 79 101026 360 600 817 969 102208 103320 614 104176 434 910 105328 438 107094 208 13 108131 203 730 10935 870 938 110073 242 351 111169 322 29 407 637 858 980 11206 473 113487 617 46 114099 146 348 580 115392 117056 921 118837 119119 683

122004 123350 783 124200 735 991 125267 523 126719 127130 57 683 902 30 128204 937 129053 105 679 130701 831 131225 53 516 132853 133495 774 14307 723 940 135033 727 136213 338 73 433 656 923 137608 138080 182 311 139402 04 32

140092 142295 143563 855 144103 614 818 145224 40 389 642 880 975 146575 83 687 147056 71 199 323 76 996 1492 520 90 742 150 137 151198 340 525 66.

152594 153593 154438 548 893 926 1555365 837 156772 934 66 157806 947 159094 161547 888 162016 410 164853 85 166093 321 849 167415 739 48 168004 684 170101 590 171214 459 172599 690 173130 335 76 174209 493 746 175266 621 978 176037 484 526 179616 180073 516 182317 183828 91 184089 464 733 40 869 185375 793 828 186607 187551 189220 190125 1892654 193019 671 194327 537.

— **Polski Biały Krzyż** zaprasza członków i sympatyków na ostatni w tym karnawale dancing, który odbędzie się w niedzielę, dnia 23 lutego o godz. 17 w sali malinowej hotelu „Pod Orłem". (3070

ROZBITKI.

W gruncie rzeczy rozbitkiem można nazwać człowieka, który nie jest świadom swojego celu, niezdecydowanego w swojem postępowaniu. Takiego los zawsze bije. Przeciwnie, temu zawsze dobrze się wiedzie, który wie czego chce. Ten nie widzi mroku koło siebie, jego droga jasno jest wytknięta, ten dąży świadomie do obranego celu, który jak sternikowi lawirującemu wśród raf podwodnych, przyświeca niby latarnia morska. Ale jest jeszcze wielu innych rozbitków, których los zawsze bije, bo nie wiedzą czego chcą. Wiele jest artykułów, które w handlu stanowią wprost rafy podwodne, o które konsument się rozbija. To też z tem większą przyjemnością trzeba powitać fakt pojawienia się przyprawy KNORR, która jak promień świetlany daje drogowskaz, wskazuje właściwą drogę do towaru dobrego, który nikogo nie zawiedzie. KNORR przyprawa jest jedyna z wielu, która smak potrawy polepsza, nie narzucając się ze swym specyficznym smakiem.

Położenie kupiectwa nadal jest ciężkie!

Niezwykłe niespodzianki

na zebraniu Towarzystwa Kupców.

Wybór nowego zarządu nie doszedł do skutku

(ak) Wczorajsze roczne walne zebranie Towarzystwa Kupców w Bydgoszczy, które odbyło się w salce Resursy Kupieckiej przy dość licznym udziale członków, obfitowało w szereg różnych niespodzianek i przypominało dawny smutny okres zacietrzewienia partyjnego, który rzecz jasna, nie okazał się zbawienny dla rozwoju towarzystwa, a przeciwnie, rozwój jego zahamował. Zdawało się, że okres ten należy do przeszłości i nigdy już nie powróci w dziejach tej poważnej organizacji. Stało się niestety inaczej, co zanotować musimy z obowiązku dziennikarskiego z wielką przykrością i ubolewaniem.

Po powitaniu zebranych przez **p. prezesa Maciejewskiego**, na przewodniczącego walnego zebrania wybrano **dyrektora Banku Polskiego p. Wodę**, na sekretarza **p. Fiszera**, a na ławników pp. **radców Stobieckiego i Sentkowskiego.**

Czy nastąpiła poprawa w handlu?

Obszerne sprawozdanie z działalności zarządu za rok ubiegły złożył nasamprzód **prezes Maciejewski.** Przedstawiając położenie gospodarcze handlu, prezes Maciejewski stwierdził, że rok sprawozdawczy nie przyniósł upragnionej poprawy. Rozmiary klęski gospodarczej przybrały **takie natężenie, jakiego dotąd jeszcze nie było.**

W latach ubiegłych bardzo często padało pytanie, czy kryzys się kończy, czy jest lepiej i kiedy będzie lepiej? Obecnie już te pytania nie padają, gdyż **ludzi opanowało uczucie beznadziejności** i zanik wiary w skuteczność wysiłków na złagodzenie kryzysu.

Jeżeli natomiast chodzi o przedstawienie obecnego położenia handlu, to mówi się tylko ogólnie o **zatrzymaniu trwającego od kilku lat spadku obrotów w handlu wewnętrznym.** Zatamowanie spadku obrotów, a nawet lekki wzrost zauważono, jednakże **tylko w większych przedsiębiorstwach**, opierających się na zdrowych podstawach, rozporządzających własnym kapitałem obrotowym lub przynajmniej dogodnym kredytem.

Natomiast **położenie małych przedsiębiorstw handlowych**, a więc takich, które pozbawione są własnych kapitałów i nie mają dostępu do źródeł dogodnego kredytu, **uległo znacznemu pogorszeniu.** Sytuację materjalną tych przedsiębiorstw pogarszała jeszcze w wysokim stopniu **dowolność wymiarów podatkowych** i zbytnie obciążenie ciężarami publicznemi.

W obronie tych mniejszych przedsiębiorstw, których bezsprzecznie jest najwięcej, zarząd Tow. Kupców wysunął szereg postulatów pod adresem czynników rządowych. Również interwenjowano często nad ukróceniem dowolności wymiarów podatkowych. Pochwalając różne poczynania gospodarcze nowego rządu i poddając krytycznej ocenie wydane dekrety, prezes Maciejewski wskazał na konieczność współdziałania kupiectwa w wielkich zamierzeniach gospodarczych nowego rządu.

W końcu swego sprawozdania p. prezes Maciejewski zaznaczył co następuje:

Wchodzimy w okres przekształcenia form życia gospodarczego; nie wiemy, jakie będzie jutro. Wiadomo nam tylko, że w chwilach takich potrzebna jest, więcej aniżeli kiedykolwiek, silna organizacja. Musimy **zespolić** wszystkie siły nasze, ażeby w pracy na formę przyszłości być czynnikiem decydującym. Mam nadzieję, że w pracy tej liczyć może **przyszły zarząd na życzliwą pomoc i współpracę wszystkich członków".**

Długi elaborat o szczegółach ogromnej działalności zarządu wygłosił dyrektor biura Tow. Kupców **p. Tatarek**, przedstawiając najpoważniejsze zagadnienia, któremi zajmował się zarząd w ciągu minionego roku, wysyłając różne memorjały do władz. O sprawach tych pisaliśmy w sprawozdaniach naszych z miesięcznych zebrań. **Członków liczy towarzystwo obecnie 138.**

Według sprawozdania kasowego **skarbnika p. Stolpego**, rok ubiegły zakończył się **niedoborem w sumie 7.098,74 zł.** Preliminarz budżetowy na rok 1936, balansujący sumą 6.270 zł, przyjęto.

W dyskusji nad sprawozdaniami zarządu poruszono szereg spraw wewnętrznych, głównie dotyczących biura. Pan A. B. Lewandowski, polemizując z wywodami prezesa Maciejewskiego, bardziej pesymistycznie ocenił położenie w kupiectwie. Zdaniem jego stosunki gospodarcze się nie ustabilizowały, lecz znacznie pogorszyły. Dziś kupiectwo więcej płaci podatków i większe ponosi ciężary, niż w poprzednich latach. Obroty zmniejszają się katastrofalnie, co jest skutkiem zanikającej siły nabywczej ludności. Szczególnie w branży drogeryjnej znacznie się pogorszyło. Pozatem w dyskusji zabrali głos pp. **dyr. Witek, radca Stobiecki, Węglikowski i radca Sentkowski.** Na różne poruszone w dyskusji kwestje, wyczerpująco odpowiadali prezes Maciejewski, dyr. Tatarek i p. radca Stolpe. Równocześnie z udzieleniem absolutorjum zarządowi, wyrażono uznanie p. skarbnikowi Stolpemu za wzorowe prowadzenie ksiąg.

ODROCZENIE WYBORÓW NOWEGO ZARZĄDU.

Wobec stanowczej rezygnacji p. dyr. Maciejewskiego (z powodu choroby) z piastowanego dotąd stanowiska prezesa Towarzystwa Kupców, musiano przystąpić do wyboru całego zarządu. Żałować należy ustąpienia p. Maciejewskiego, gdyż pod jego przewodnictwem towarzystwo rozwijało się bardzo pomyślnie a władze państwowe niezwykle życzliwie ustosunkowały się do wielkiej organizacji zawodowej bydgoskiego kupiectwa.

Sprawa wyboru nowego zarządu niestety przyczyniła się do podniecenia atmosfery na zebraniu i w rezultacie **ugrzęzła na martwym punkcie.** Jak z puszki Pandory sypały się bowiem różne niespodzianki, paraliżujące wybór nowego zarządu.

Ustępujący zarząd zgłosił swą własną listę z prezesem p. **Cylkowskim** i wiceprezesami pp. **Zamiarą i Pilaczyńskim** na czele. Dyrektor Cylkowski zgodził się zasadniczo objąć prezesurę, z jednem zastrzeżeniem, że nastąpi wybór **odpowiednich dwóch wiceprezesów**, gwarantujących ciągłość prac podjętych przez dotychczasowy zarząd. Warunek ten został spełniony po myśli p. dyr. Cylkowskiego przez wybór większością głosów w wyborach tajnych wiceprezesów **pp. Zamiary i Pilaczyńskiego**, przyczem p. **Pilaczyński uzyskał 70 głosów**, p. **Zamiara 37**, a trzeci kandydat p. **Nozdrzykowski 35 głosów.** Zgodnie z listą przedstawioną przez ustępujący zarząd skompletowano nowy zarząd przez aklamację panami: dyr. Drewkiem, Suligowskim, Stolpem, Strzeleckim, Maciejewskim, Kentzerem i Nowakiem.

Zdawało się, że już wybór nowego zarządu można było uważać za załatwiony, gdy nagle prawdziwą niespodzianką dla wszystkich był **uzupełniający wybór jednego ławnika**, co było powodem rozbicia się członków towarzystwa na dwie grupy. Jako kandydata na ławnika wysunięto bowiem p. **A. B. Lewandowskiego** a jako kontrkandydata p. **Borysa.** W głosowaniu p. **A. B. Lewandowski uzyskał 42 głosów**, a p. **Borys 30 głosów.** Wybór p. Lewandowskiego podziałał jak czerwona płachta na byka, tak, że z miejsca p. **Cylkowski jak i reszta nowowybranych członków zarządu** sprawiła drugą niespodziankę, rezygnując z stanowisk. Powstała ogromna konsternacja i sytuacja stała się bez wyjścia. Wszelkie próby p. dyr. Wody, radców Sentkowskiego i Stobieckiego doprowadzenia do kompromisu, nie odniosły skutku. W atmosferze naładowanej elektrycznością padły głosy, że mogą przez to **powstać dwa towarzystwa kupców**, oraz, że towarzystwo obecnie rozbite jest na dwa obozy.

Podczas przerwy 15-minutowej również nie udało się osiągnąć porozumienia, tak, że **około godz. 1 w nocy** — po pięciogodzinnych obradach — przewodniczący p. dyr. Woda zamknął posiedzenie, zaznaczając, że w myśl statutu zwołane zostanie w przeciągu 30 dni **nadzwyczajne zebranie**, celem dokonania wyboru nowego zarządu. Tymczasowo pozostanie jeszcze dotychczasowy zarząd.

Wybór prezydenta miasta Gniezna nie doszedł do skutku.

Gniezno. (Tel. wł.). W dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie rady miejskiej celem wyboru prezydenta i wiceprezydenta miasta. Zgłoszono kandydatury **p. dr. Zgaińskiego** (Kl. Narod.) **i p. Maćkowiaka**, burmistrza z Kościana (NPR). W głosowaniu dr. Zgaiński otrzymał 16 głosów, a kontrkandydat 13. Ponieważ absolutna większość wynosiła 17 głosów — zarządzono ściślejsze głosowanie, które jednak nie zmieniło stosunku głosów i wybór prezydenta **nie doszedł do skutku. Wybrano natomiast wiceprezydenta w osobie p. inż. Gałężewskiego z Gdyni**, który był kandydatem Kl. Narodowego.

Chodzież nie może wybrać burmistrza.

Chodzież (fw). W środę o godz. 7 wiecz. odbyło się z niebywałem zainteresowaniem wyczekiwane posiedzenie rady miejskiej celem dokonania wyboru burmistrza. Posiedzenie zagaił p. wiceburmistrz Nowacki. Przewodniczącym zebrania wybrany został p. dyr. Kaczmarek, asesorami pp. Maniewski i Górny. P. Maniewski zgłosił kandydaturę p. **Br. Marona**, p. Olejniczak kandydaturę p. **Stępniaka.** Przy pierwszem głosowaniu p. Maron otrzymał 6 głosów, p. Stępniak 8 głosów, przyczem jedna kartka była biała. Przy drugiem głosowaniu ściślejszem p. Maron otrzymał 7 głosów, p. Stępniak 8 głosów. Wobec ponownego braku wymaganej większości głosów, nastąpiło drugie ściśle głosowanie, w którem p. Stępniak osiągnął 8 głosów, natomiast 7 głosów oddano nieważnych. Po tym wyniku — przewodniczący **uznał niedokonanie wyboru burmistrza, poczem posiedzenie zamknięto.**

—::—

— **Jak spaść z konia — to z dobrego.** Jak pożegnać karnawał — to **na wielkim balu**, urządzanym przez **Tow. Czeladzi Rzeźnicko-Wędliniarskiej przy cechu w Bydgoszczy.** Bal ten odbędzie się **w sobotę 22 lutego** w salach **popularnej Resursy Kupieckiej.** Tow. Czeladzi Rzeźnicko-Wędliniarskiej należy do jednej z największych organizacyj w Bydgoszczy i cieszy się uznaniem dla swej pracy. To też kiedy obecnie towarzystwo urządza swą zabawę, spotka się niewątpliwie z powodzeniem. Bal karnawałowy w Resursie przygotowywany jest **bardzo starannie.** Doborowa orkiestra, piękne dekoracje, tani bufet i różne urozmaicenia gwarantują dobrą zabawę. **Wstęp ściśle za zaproszeniami które można odebrać u p. Grabowskiego (firma Bociek), ul. Pomorska.** (3110

Już tylko... jeden dzień dzieli nas od zabawy karnawałowej Cechu szewsko-cholewkarskiego, która odbędzie się w sobotę 22 bm. w lokalu „Stara Bydgoszcz", ul. Grodzka. Tam zbiera się cała elita rzemiosła. Gwarantujemy najlepszą zabawę. Początek o godz. 20, koniec 6 rano. Zaproszenia są jeszcze do odebrania w składach obuwia ul. Długa 84, Sienkiewicza 26 i w chrześcijańskich składach skór. (3106

— **Baczność, reemigranci i optanci!** Celem bliższego zapoznania i miłego zabawienia się, urządza II. Koło Reemigrantów w niedzielę 23 lutego w sali Rzeźni Miejskiej wielką zabawę westfalską, na którą wszystkich reemigrantów oraz sympatyków uprzejmie zaprasza. Początek o godz 16, koniec??? Wstęp 50 gr. Orkiestra doborowa; moc niespodzianek. (1606

— **Koło śpiewackie „Hasło"** urządza w ostatnią sobotę karnawałową, dnia 22 bm. w salach Strzelnicy przy ul. Toruńskiej **wielki bal karnawałowy.** Komitet dokłada wszelkich starań, aby ostatnie chwile w obecnym karnawale uprzyjemnić swym gościom. Program zabawy obejmuje pierwszorzędną doborową orkiestrę, występy chóru i różne inne niespodzianki. A zatem do widzenia w salach Strzelnicy.

—::—

— **Klub mandolinistów „Lutnia".** Zebranie plenarne w hotelu Lengning.

PROGRAMY RADJOWE

W sobotę, dnia 22 lutego.

OGÓLNY.

6,30: Audycja poranna. 12,03: Dziennik południowy. 12,15: Przegląd wydawnictw rolniczych. 12,25: Koncert z udziałem solistów. 13,25: Chwilka gospodarstwa dom. 14,30: Koncert zespołu Niny Mańskiej. 15.00: „Jedynak" obrazek Wincentego Burka. 15,15: Nasz handel morski. 15,20: Przegląd giełdowy. 15,30: Koncert solist. 16,00: Lekcja języka francuskiego. 16,15: „Historja orzecha Krakatuka i księżniczki Pirlipaty" - słuchow. dla dzieci. 16,45: Cała Polska śpiewa. 17,00: Z wizytą wśród syren, reportaż z portu gdyńskiego. 17.15: Nowości z płyt. 17,45: „Węgorz" — pogadanka. 17,50: Muzyka lekka 18,25: Rozwiązanie zagadki muzycznej z Krakowa: „Zgadnij kto lub co?" 18,40: Przegląd wydawnictw. 19,35: Wiadomości sportowe. 19,50: Pogadanka aktualna. 20,00: Muzyka lekka. 20,45: Dziennik wieczorny. 20.55: Obrazki z Polski współczesnej. 21,00: Pieśń w życiu wsi — audycja dla Polaków z zagranicy. 21,30: W rocznicę urodzin Fryderyka Chopina. 22,15: Mała akademja filmowa z obrazu „Jego wielka miłość". 22,30: Muzyka taneczna.

LOKALNY.

TORUŃ. 6.30: Program ogólnopolski. 7,50: Odczytanie programu na dzień bież. 7,55: Parę informacyj. 8,10: Przerwa. 12,15: Eugen d'Albert: Fantazja na tematy z op. „Niziny" (płyty). 12,25: Słynni dyrygenci i soliści (płyty). 13,30: Tańce i piosenki (płyty). 15,20: Przegląd giełdowy. 17,00: „Z wizytą wśród syren" - reportaż z portu gdyńskiego St. Mioduszewskiego. 17.15: Nowości z płyt (z Warszawy). 17,50: Z oper Ryszarda Wagnera (płyty). 18.40: „Generał Dąbrowski pod Tczewem" - pog. wygł. dr. Janusz Staszewski. 18,50: Życie kulturalne, artystyczne i nauk. na Pomorzu. 18,55: Gitary (płyty). 19.09: Chwilka morsko-pomorska. 19,10: Zapowiedź programu na dz. nast. 19.20: Koncert reklam. 19,35: Wiadom. sportowe z Pomorza. 22.30: Utwory salonowe w wyk. orkiestr i solistów (płyty).

Pożyteczne wydawnictwo.

O wielkiej poczytności popularno-naukowej książeczki p. t. „Wskazówki praktyczne dla młodych matek" świadczy najlepiej ukazanie się w krótkim czasie drugiego nakładu tego pożytecznego wydawnictwa. Egzemplarze okazowe jak dawniej wysyła gratis Redakcja „Wskazówek", Warszawa, Grzybowska 83.

Niebywałem powodzeniem

cieszyła się w obecnej loterji **kolektura Konstantego Rzannego w Bydgoszczy, ul. Gdańska 25** (tel. 33-32). W przeddzień ciągnienia nie było już ani jednej ćwiartki. Na skutek trzykrotnej rozmowy telefonicznej z Gen. Dyr. Lot. Państw. uzyskał p. Rzanny dodatkowy przydział kilkanaście ćwiartek, które nadeszły dopiero w pierwszym dniu ciągnienia i zostały w mgnieniu oka sprzedane. Najlepszym dowodem popularności i zaufania graczy do kolektora jest fakt, że wielka ilość graczy zapłaciła zgóry mające być nadesłane ćwiartki, a dalsza wielka ilość graczy, nie odwiedzając innej kolektury, następnego dnia zgłosiła się po zarezerwowane ćwiartki. Bez wielkiej reklamy coraz większa ilość graczy korzysta z „najkrótszej drogi do szczęścia" — **do kolektury p. Rzannego**, Bydgoszcz, Gdańska 25, która rzeczywiście w Bydgoszczy wypłaciła w ostatniej loterji kilkanaście tysięcy złotych wygranych.

—::—

— **Walne zebranie Stow. Restauratorów w Bydgoszczy** odbyło się w dniu wczorajszym w sali p. prezesa Kocerki. Wybrano nanowo dotychczasowy zarząd w składzie prawie niezmienionym. Obszerne sprawozdanie zamieścimy w numerze jutrzejszym.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

CHRZEŚCIJAŃSKA DEMOKRACJA KOŁO PÓŁNOC.

W sobotę 22 bm. o godz. 7 wieczorem **odbędzie się roczne walne zebranie** w lokalu p. Mellerowej, plac Piastowski. Zebranie zarządu o godz. 6-tej. Uprasza się o gremjalne i punktualne przybycie członków. Legitymacje należy zabrać! Zarząd.

Sprawy sokole.

SOKÓŁ V.

W sobotę, dnia 22 bm. urządza gniazdo nasze doroczny bal karnawałowy w sali p. Kowalskiego (dawn. Kleinert). Początek o godz. 20-ej. Moc niespodzianek, doborowa orkiestra, wybór królowej balu. Na powyższy bal zarząd zaprasza członków, bratnie gniazda sokole i sympatyków.

SOKÓŁ III.

Wieczorek karnawałowy Sokoła III odbędzie się w sobotę, dnia 22 bm. w sali hotelu Lengning, ul. Długa 37. Początek o godz. 20. Doskonała orkiestra, moc niespodzianek. Gości i sympatyków na powyższy wieczorek zaprasza zarząd.

Z życia towarzystw.

Piątek, 21 lutego.

Godz. 20,00: Bydgoski Chór Męski. Lekcja śpiewu w lokalu p. Bielawskiego, ul. Szczecińska 1.

*

Związek Weteranów Powstań Narodowych R. P 1914-19 r. Zjazd delegatów okręgu pomorskiego dnia 23 lutego o godz. 9 w Grudziądzu, ul. 3-go Maja (hotel „Pod Złotym Lwem"). Uprasza się członków miejscowych kół o jak najliczniejszy udział.

Związek właścicieli małych nieruchomości. Roczne walne zgromadzenie sprawozdawcze odbędzie się dnia 31 marca br. Zarząd główny uprasza wszystkie filje związku, by na dwa tygodnie przed walnem zebraniem zgłosiły do zarządu związku (ul. Seminaryjna 8 m. 1) swoje wnioski na piśmie po myśli art. 13 pkt. 5 statutu.

Kat. Tow. Robotników Polskich przy kościele św. Trójcy. Zebranie plenarne w niedzielę, 23 bm. po nieszporach w salce parafjalnej. Referat o Chrześc. Ligi Pracy wygłosi p. red. Bigoński. Uprasza się o liczny udział.

— **Walne roczne zebranie Towarzystwa opieki nad zwierzętami** odbędzie się w dniu 27 lutego o godz. 19 (7) w sali Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej. Zarząd uprasza o liczny udział członków i sympatyków.

—::—

Bank Polski płacił w dniu 21. 2. 1936 r.

dolary amerykańskie	5,22
dolary kanadyjskie	5,20
funty szterlingów	26.03
franki szwajcarskie	172,55
franki francuskie	34,90
belgi belgijskie	88,85
floreny holenderskie	358,30
guldeny gdańskie	99,50

Dnia 19 lutego 1936 r. po długich i ciężkich cierpieniach i znojach opatrzoną sakramentami świętemi, podobało się Panu Bogu zabrać nam z tego świata, moją drogą żonę, naszą ukochaną drogą i nigdy niezapomnianą mateczkę ś. p.

Marję Wolną

z domu Kolińska

przeżywszy lat 58. W ciężkim zmutku pogrążeni

Mąż z dziećmi.

Eksportacja zwłok odbędzie się w Łabiszynie Rynek 9, dnia 23 lutego 1936. (3104

Klepsydry wykonuje **szybko i tanio** Drukarnia Bydgoska Bydgoszcz, Poznańska 12/14

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. poz. 580) 3 Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia **22 lutego 1936 r.** o godzinie 10 w lokalu składnicy 3 Urzędu Skarbowego przy ul. Konarskiego 1, celem uregulowania zaległych należności podatkowych odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych przedmiotów: zegar w szafce, kapelusze damskie, lustra, stół składany, zegar ścienny, ławki stolarskie, leżanki, wkrętki w paczkach, lakier do podłóg, kanapy, maszyny do pisania, czapki męskie, trzewiki damskie, maszyny do szycia.
3131) **Naczelnik 3 Urzędu Skarbowego.**

Sprostowanie.

W ogłoszeniu firmy „Persil“ Spółka Akcyjna w nr. 41 Dziennika Bydgoskiego z dnia 19 bm. o 4 zwyczajnem walnem zgromadzeniu akcjonarjuszów zaszedł błąd pod punktem 6.

Winno brzmieć: „Wnioski Akcjonarjuszów, które **wpłyną** do Zarządu w ustawowym terminie“, a nie jak mylnie umieszczono „wpływają“. (3027

2365) **HOLZ NAST.**

Centrala Handlowa i Przemysłowa

właśc. R. E. MIELKE.

Przedsiębiorstwo dla prac żelbetonowych, na- i podziemnych.

Tartak parowy — stolarnia budowlana i handel drzewem.

Fabrykacja wyrobów cementowych i handel materjałów budowlanych.

Sądownie zaprzysiężony rzeczoznawca budowlany.

Wykonanie rysunków i obliczeń statystycznych, porady budowlane, sporządzanie taks i regulacja odszkodowań pożarowych.

Więcbork, powiat Sępólno, Pomorze, telefon 25.

Bydgoszcz, telef. 2136, miejsce budowy prywatnego gimnazjum.

Założono w roku 1850. Założono w roku 1850.

Ciężarówkę Chevrolet 6 cylindr. oraz **Limuzynę** 6 cylindr. „Essex“ w dobrym stanie tanio **sprzedam.** Oferty pod nr. **„3114“.** (3114

Podróżujący natychmiast **potrzebny.** J. Dobrowolska **fabryka listew Więcbork (Pom.)**

Jeszcze dziś należy oddać **drobne ogłoszenie** do **niedzielnego** numeru „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“ który ukazuje się w **zwiększonym** nakładzie.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Szkło okienne butelki różnych fasonów, balony, **wytwórnia** zamknięć do butelek piwnych i sodówek. Wielkopolska Huta Szkła, Bydgoszcz, Tel. 1325. (2508

Pianina i fortepiany od **złotych 1000.** (3049 **Żądajcie przesłania ofert. B. Sommerfeld Bydgoszcz ulica Sniadeckich 2.**

Dostarczam śliwki suszone (węgierki), jabłka renety 50—100 kg, zł 30—60, masło, drób, jaja świeże 48—96 mendli, złotych 38—76 z nadesłaniem zadatku 30%. Dwór, Weiss, Grybów. (3051

Zniżone znacznie ceny na wszelkie meble i inne towary. „Sala licytacyjna“, Gdańska nr. 42. (3122

SPRZEDAŻE

Piekarnię budynkami, miasto powiatowe, dobre położenie, piec patentowy, sprzedam, wpłata ca. 20 000 zł. Malinowski, Swiecie n./W., Parowa 5. (2956

Piekarnię (3093 w dobrym położeniu wraz z całem urządzeniem oddam. Adres w Dzienniku.

Kiosk główna ulica, korzystnie sprzedam. Wiadomość: Jackowskiego 24—2. (3105

Kamienicę ze składem, śródmieście Bydgoszczy tanio sprzedam Ryszard Assmann, Pomorska 57. (1608

2 krowy sprzedam, Cegielnia Ludwikowo, Jachcice. (1605

Nową sypialnię sprzedam. Pomorska 26—2. (1601

Jadalnię orzechową i kuchnię tanio sprzeda stolarnia, Sienkiewicza 43 (1600

Rower damski sprzedam w dobrym stanie. Trzeciego Maja 8—9. (3128

Ciężarówka 4 cylindrowa w bardzo dobrym stanie, karoserja kryta, gotowa do jazdy, marki „Chevrolet“ zaraz na sprzedaż. Warsztaty Repar. „Auto“, Inowrocław, Marszałka Piłsudskiego 50—51. (3116

Konia (3108 i wóz roboczy sprzedam natychmiast. Toruńska 116

Kasa (1616 rejestracyjna licząca do 1000 zł, na 1 obsługę z bonami, 1 waga uchylna Berkel jak nowa okazyjnie Oferty pod „K. W. J.“.

Futro 58 zł nowe damskie, bronzowe źrebce sprzedam Kujawska 18, m. 2. (1607

Sypialki dębowe, brzozowe polerowane korzystnie. Warmińskiego 12. (1611

Singera bębenkowa 90 zł. Pomorska 21—13. (3028

ZAMIANY

Zamienię dom wartości 20 000, dopłacę 10 000. „Zamiana“ filja. (1598

KUPNA

Kupię używaną zgrubiarkę (Stauchmaschine) dla obręczy do 5 cali. A. Wegner, mistrz ślusarski, Tuchola. (3115

Futerka (3080 używane do tokarni poszukują. Nowodworska 26.

Piłki bilardowe do karambularzu z kości słoniowej z kijami, używane poszukuję w celu kupna. Hotel, Drzewiecki, Gniewkowo, tel. 80. (3119

Dolarówkę kupię. Oferty z ceną pod „Dolarówka“ do Dziennika Bydgoskiego. (2664

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Wyprawy Krzyżowe“, premjera i nadprogram.
ADRIA: „Bohaterski fort Douaumont“ i nadprogram.
APOLLO: „Dawid Copperfield“ i nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Ich noce“ i „Wojna w krainie walca“ oraz nadprogr.
REWJA: „Pieniądz“. Na scenie nowa rewja p. t. „Karnawał w Rewji“.
BAŁTYK: „Dolina Trwogi“ i nadprogram.

POSADY WOLNE

Fryzjerka dobra siła potrzebna. Zduny 23. (1603

Za wypożyczenie 100 zł, dam posadę kelnerki. Wiadomość Dziennik. 1597

Służąca restauracyjna zaraz potrzebna Adres wskaże Dziennik. (1602

Potrzebna (1596 zaraz bufetowa, świadectwa. Długa 31, restauracja.

Czeladnik piekarski zaraz potrzebny. Toruń, przy Rzeźni nr 37. (3121

Przychodnia potrzebna. Król. Jadwigi nr. 2, m. 8. (3103

Praczka potrzebna. Adres Dziennik. (1604

Pomocnik fryzjerski potrzebny, stałe wypomóżki w soboty. Dworcowa 74. (1609

Monotypiści zdolny odlewacz-mechanik i składacz potrzebny, do większej drukarni Wyczerpujące oferty z podaniem warunków składać do biura Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115. Pod „Monotypiści“. (3092

Buchalter rutynowany potrzebny zaraz. Wyczerpujące oferty Bernardyńska 3, „Nawigacja“. (3107

Poszukuję dobrą samodzielną krawcową na kilka dni w dom. Adres do filji Dziennika Bydg. pod „C.“ 1610

Fryzjerka władająca językiem polskim i niemieckim, pierwszorzędna siła w ondulacji wodnej i manicure, przy wolnem utrzymaniu i odpowiedniej pensji na stałą posadę zaraz poszukiwana. Oferty do agentury Dziennika Bydgoskiego w Tczewie. (3117

Uczeń (3073 z odpowiednim cenzusem, uczciwy, chętny, zdrowy, potrzebny zaraz. Drogerja Jaskólski, Kruszwica

Kucharka starsza z dłuższą praktyką hotelową zaraz potrzebna. Hotel, Drzewiecki Gniewkowo. (3120

POSADY POSZUKUJĄ

Zaradna bardzo uczciwa, pracowita, zna dobre gotowanie, oszczędna w gospodarstwie, szuka posady. Filja „Spokojna“. (1615

Uprzejmie (3065 proszę Łaskawych Panów zamożniejszych którzyby zechcieli zaofiarować jakąś posadę kupca względnie pracę fizyczną, człowiekowi który znajduje się bez środków do życia. Zgłoszenia do administracji Dziennika Bydgoskiego pod „Pomoc“.

Sierota w średnim wieku, prosi bardzo o jakiekolwiek zajęcie, do wszystkich prac domowych, z gotowaniem za skromne wynadgrodzenie, zaraz lub od 1. III. Jestem w bardzo krytycznem położeniu. Pod „Zajęcie“ do Dziennika. (3100

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

1 pokojowe: kuchnia. Sniadeckich 39/1.

1 i 2 pokojowe: Sniadeckich 11, m. 4.

1, 2, 6, 8 pokojowe wynajmę. Długa 5. (3124

3 i 2 pokojowe: łazienką Sniadeckich 32/5a

5 pokojowe: komfort. Jagiellońska 28.

Mieszkanie 2 pokoje z kuchnią, komfort do wynajęcia. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (3101

MIESZKANIA SZUKA

Natychmiast poszukuje 4—5 pokojowego mieszkania komfortowego, I piętro, słonecznego, prąd zmienny, może być willa Generał Chmurowicz, wiadomość: Komenda Garnizonu, Marsz. Focha 9. (3029

DZIERŻAWY

Skład duży z pokojem, obszerne piwnice, do wynajęcia. Bydgoszcz, Dworcowa 47, zgł. u portjerki. (2981

POKOJE WOLNE

Komfortowy słoneczny. Aleje Mickiewicza 1, m. 6. (1599

Pokój frontowy, telefon, utrzymaniem. Cieszkowskiego 14—3. (3118

Pokój (1613 duży, ciepły, utrzymanie, telefon. Gdańska 62/5.

RÓŻNE

Odmładzające upiększające hormonowe zabiegi. Masaże. Naświetlania. Kosmetyczny salon „Cedib“, Słowackiego 1. 3088

Przyjezdna (3094 wróży z kart, wszystko się spełnia. Pomorska 19.

POŻYCZKI

Za pożyczkę 2—3 000 zł, dam pewne zabezpieczenie a za procent mieszkanie i staranne utrzymanie osobie samotnej. Zgł. do Dziennika Bydgoskiego pod „Pożyczkę“. (3113

OPTYMISTA W PUSTYNI.

— Nic mi nie zrobicie. W moim horoskopie napisano, że umre na zapalenie płuc...

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł., na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.